

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

MIKAELA TERVONEN

**”Etsivän nuorisotyön merkitys
yhteiskunnassamme: nuorten
aikuisten, etsivän nuorisotyön
ammattilaisten ja
yhteistyökumppaneiden
näkemyksiä”**

SOSIAALIALAN TUTKINTO-OHJELMA
2024

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Tervonen, Mikaela

Julkaisun nimi: Etsivän nuorisotyön merkitys yhteiskunnassamme: nuorten, nuorten aikuisten ja etsivän nuorisotyön ammattilaisten näkemyksiä

Julkaisun laji: Opinnäytetyö, AMK

Tutkinto-ohjelma: Sosiaali-alan koulutusohjelma

Julkaisun kieli: Suomi

Päivämäärä: Elokuu 2024

Sivumäärä: 79

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää etsivän nuorisotyön merkitystä yhteiskunnassamme. Tarkoituksena opinnäytetyöllä oli myös olla yksi etsivän nuorisotyön vaikuttamiseen liittyvä materiaallinen työväline.

Tutkimustyö toteutettiin anonyymiyteen pohjautuvalla laadullisella tutkimuksella. Haastattelut toteutettiin lyhyinä kyselyinä Google Forms -kyselylomakkeiden hallintaohjelmiston avulla suomeksi ja englanniksi. Kyselyitä tehtiin kolmelle eri kohderyhmälle: nuorille aikuisille (18–29-vuotiaat), etsivän nuorisotyön ammattilaisille ja yhteistyökumppaneille.

Kyselyihin vastasi yhteensä 141 henkilöä. Nuoria aikuisia vastaajissa oli 14, etsivän nuorisotyön ammattilaisia 55 ja etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneita 72.

Etsivä nuorisotyö on vaikuttanut ja jatkaa vaikuttamistaan yhteiskuntamme hyväksi niin hyvinvoinnin kuin taloudenkin puolesta. Kenenkään ei tarvitse selvittää yksin vaikeista ja haastavista asioista. Ilman etsivää nuorisotyötä Suomessa todella moni nuori voisi huonommin, luultavasti nuorten kuolleisuus olisi suurempi, nuorten oikea-aikainen palveluohjaus olisi retuperällä, valtiolla menisi hurja määrä rahaa syrjäytyneisiin nuoriin, ja yhteistyökumppanit olisivat kuorimitetumpia kuin nyt. Etsivä nuorisotyö ansaitsee kiinteän jokavuotisen rahoituksen. Olkaamme Suomi, jossa kenenkään ei tarvitse selvittää yksin.

Avainsanat: etsivä nuorisotyö, nuori, nuori aikuinen, monialainen yhteistyö, valtionavustus, yhteiskunnallinen merkitys

ABSTRACT

Author: Tervonen, Mikaela

Title of publication: The meaning of outreaching youthwork in our society: views of youngsters, young adults and outreach youthwork professionals

Type of publication: Bachelor's thesis

Degree program: Bachelor of Social Services

Language of publication: Finnish

Date: August 2024

Number of pages: 79

The purpose of this thesis was to find out the importance of outreach youthwork in our society. The purpose of this thesis was also to be one of the outreach youthworks material work tool related to influence.

The research was conducted as qualitative research based on anonymity. The interviews were conducted as short surveys through Google Forms – survey management software in Finnish and English. Surveys were conducted for three different target groups: young adults (18-29 years old), outreach youthwork professionals and for their collaborators.

A total of 141 people answered the surveys. There were 14 young adults in the respondents, 55 professionals in outreach youth work and 72 collaborators in outreach youth work.

Outreach youth work has influenced and continues to influence in our society both in terms of wellbeing and the economy. No one must cope with difficult and challenging things alone. Without outreach youth work in Finland many young people would be worse off, the mortality rate of young people would probably be higher, timely service guidance for young people would be at the back, the state would spend a huge amount of money on marginalized young people and the collaborators would be more burdened than they are now. Outreach youth work deserves fixed funding every year. Let's be a Finland where no one has to survive alone.

Keywords: outreach youthwork, youngster, young adult, cross-sectoral cooperation, state aid, importance in society

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 ETSIVÄ NUORISOTYÖ	6
2.1 Etsivän nuorisotyön luonnehdintaa.....	7
2.1.1 Toimintaympäristöt	9
2.2 Historia	11
2.3 Tavoite ja tarkoitus	12
2.4 Asiakkaiden tavoittaminen ja työmenetelmät.....	14
2.4.1 Aikalisätoiminta.....	17
2.4.2 Tiedon tuottaminen	18
2.5 Merkitys yhteiskunnassa	20
2.6 Valtionavustus	21
2.7 Ohjaus etsivään nuorisotyöhön	23
3 NUORI AIKUINEN	25
3.1 Määritelmä.....	25
3.2 Nuorten hyvinvointi Suomessa	26
3.3 Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen	29
4 ETSIVÄN NUORISOTYÖN YHTEISTYÖKUMPPANIT	33
4.1 Eri yhteistyökumppanit	34
4.2 Yhteistyö etsivän nuorisotyön kanssa.....	36
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	37
5.1 Kohderyhmä ja sen valinta	37
5.2 Tutkimuskysymykset	38
5.3 Tutkimusaineiston kerääminen ja menetelmät	38
5.4 Tutkimusaineiston analysointi.....	39
5.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	41
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	42
6.1 Etsivän nuorisotyön merkitys nuoren aikuisen näkökulmasta.....	43
6.2 Etsivän nuorisotyön merkitys ammattilaisten näkökulmasta	46
6.3 Etsivän nuorisotyön merkitys yhteistyökumppaneiden näkökulmasta	54
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	59
LÄHTEET.....	64
LIITE 1: KYSELY NUORILLE AIKUISILLE KUVINA	69
LIITE 2: ETSIVÄN NUORISOTYÖN AMMATTILAISTEN KYSELY KUVINA	73
LIITE 3: YHTEISTYÖKUMPPANEIDEN KYSELY KUVINA	78

1 JOHDANTO

Aiheeni valikoitui oman työkokemukseni kautta. Olen toiminut seutukunnallisenä etsivänä nuorisotyöntekijänä kohta neljä vuotta ja tehnyt havainnon, ettei etsivästä nuorisotyöstä ja sen merkityksestä puhuta riittävän laajasti eikä tarpeeksi. Olen myös huomannut, että tänä päivänä etsivien nuorisotyöntekijöiden tekemän työn oletetaan olevan itsestäänselvyys ja sen saama arvostus ei ole sitä luokkaa mitä sen kuuluisi olla. Yhtenä esimerkkinä tästä on valtion tekemät valtionavustusrahoituksen leikkaukset, jotka kohdistuvat etsivään nuorisotyöhön. Leikkaus valtionavustuksista tulee kohdistumaan juuri kaikista haavoittuvimmissa asemissa oleviin nuoriin aikuisiin, jotka ovat tämän yhteiskuntamme tulevaisuus, ja etsiviin nuorisotyöntekijöihin, jotka tekevät sitä työtä, mitä muut tahot eivät tee.

Opinnäytetyöni perimmäisenä tavoitteena on siis avata syvemmin etsivän nuorisotyön merkitystä yhteiskunnassamme kolmen eri kohderyhmän näkemysten kautta. Kuka tietäisi paremmin etsivän nuorisotyön merkityksestä kuin itse etsivän nuorisotyön ammattilaiset, heidän kohtaamansa nuoret aikuiset sekä heidän laaja yhteistyöverkostonsa.

Opinnäytetyössäni selvitän, kuinka yhteiskunnallisesti merkittävää työtä etsivä nuorisotyö on ja kuinka nuoret aikuiset (18–29-vuotiaat) kokevat etsivän nuorisotyön. Selvitän myös, kuinka valtionavustusten vähentäminen etsivästä nuorisotyöstä tulee näkymään yhteistyökumppaneiden työssä.

2 ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Etsivään nuorisotyöhön ei ole olemassa omaa tutkintokoulutusta, vaikka kyseessä on vaativa kasvatus- ja kohtaamistyö. Silti kuka tahansa ei työssä pärjää eikä pysty työhön hakemaan, koska etsivällä tulee olla tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus nuorten parissa tehtävästä työstä. Työ etsivänä nuorisotyöntekijänä edellyttää laajaa kokonaisvaltaista ymmärrystä lapsen ja nimenomaan nuoren kasvusta ja kehityksestä. (Paananen ym., 2022, s. 53.)

Etsivä nuorisotyö perustuu ennen kutsuttuun etsivään työhön, jossa työn kohderyhmänä olivat vaikeassa tilanteessa elävät väestöryhmät. Heidän parissaan etsivää työtä on tehty jo useampia vuosikymmeniä. Jo vuosikymmeniä sitten avun tarve nähtiin nimenomaan koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevilla sekä itsenäistymiseen tukea kaipaavilla nuorilla, johon etsivää työtä alettiin keskitetysti hyödyntämään. (Paananen ym., 2022, s. 4.)

Vuonna 2011 tapahtui yksi merkittävimmistä muutoksista, joka on mahdollistanut tämän päivän etsivän nuorisotyön. Tällöin etsivä nuorisotyö kirjattiin nuorisolakiin ja opetus- ja kulttuuriministeriö aloitti säännöllisemmän avustuksen myöntämisen kunnille etsivän nuorisotyön järjestämiseksi. Vuonna 2018 painettiin ensimmäinen etsivän nuorisotyön käsikirja, jonka tarkoituksena oli perehtyä suomalaisen etsivän nuorisotyön kentän kokonaisuuteen syvällisesti ja käytännönläheisesti työntekijöiden ja tärkeimpien toimielimien kertomana. Tästä käsikirjasta tehtiin uusi painos vuonna 2022, joissa taas keskeisinä teemoina on nostettu itse etsivän nuorisotyön lisäksi palveluihin ohjaaminen, monialainen yhteistyö, vaikuttamistyö, rinnalla kulkeminen, ohjaus etsivän nuorisotyön piiriin ja etsivän nuorisotyön valtionavustus. (Paananen ym., 2022, s. 4.)

Yhteiskunnan silmistä katsottuna etsivän nuorisotyön kohderyhmänä olevat nuoret ja nuoret aikuiset ovat syrjäytyneitä, marginaalissa olevia ja moniongelmaisia henkilöitä. Yksi tärkeimmistä näkökulmista etsivässä nuorisotyössä onkin nähdä jokainen ihminen arvokkaana yksilönä, jota tulee kunnioittaa

ihmisarvojen mukaisesti niin kuin muissakin sosiaalialan työtehtävissä. He ovat asiakkaita, jotka ovat päätyneet yhteiskunnan ja sen tarjoamien palvelujen ulkopuolelle. (Kaartinen-Koutaniemi, 2012, s. 20–21.) Se ei tee heistä yhtään sen vähäpätöisempiä kuin meistä muistakaan.

2.1 Etsivän nuorisotyön luonnehdintaa

Etsivä nuorisotyö toimii valtakunnallisesti, jokaisessa kunnassa tarjotaan etsivää nuorisotyötä. Nuorisolain mukaisesti 13–29-vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset voivat olla koska tahansa yhteydessä oman kotikuntansa etsivään nuorisotyöhön. Työssä kohdataan uusien ohjeistuksien mukaan 15–28-vuotiaita nuoria, jotka kaipaavat tukea arkeen ja tulevaisuuden suunnitteluun. Etsivä nuorisotyö on nuorelle aina vapaaehtoista, maksutonta ja nuoren ehdoilla tehtävää nuorisolähteistä työtä.

Ensisijaiseen kohderyhmään kuuluvat koulutuksen, työelämän ja yhteiskunnan palveluiden ulkopuolella olevat nuoret ja nuoret aikuiset. Etsivän nuorisotyön tukea kaipaavat nuoret voivat jo olla joidenkin palveluiden piirissä, mutta kokevat olevansa vailla kokonaisvaltaisempaa ja rinnalla kulkevaa tukea. Nuori saattaa myös olla jostain syystä riskissä ajautua olemassa olevien palveluiden ulkopuolelle. Etsivän nuorisotyön alaikärajana ovat peruskoulun päättäneet, sillä tarkoituksena on tehtävällä työllä tavoitella nuoren itsenäistymistä ja omaa tietä aktiiviseen kansalaisuuteen. Etsivä nuorisotyö kohdennetaan ennen kaikkea niihin nuoriin, jotka eivät ole minkään palvelun piirissä tai jotka ovat vaarassa pudota niistä. (Paananen ym., 2022, s. 17.)

Etsivän nuorisotyöntekijän kuuluu olla kasvatus- ja kohtaamistyön ammattilainen, jonka asiantuntijuus kohdistuu nuoruuteen. Ensisijaisena tehtävänään etsivä nuorisotyöntekijä tukee nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä tunnistaa nuorten elinoloja ja ajankohtaisia ilmiöitä joihin tarpeen tullen myös vaikuttaa. (Paananen ym., 2022, s. 11.) Tehtävänä on tarjota luotettavana aikuisena aikaa ja tukea kulkemalla nuoren rinnalla hänen elämänsä eri tilanteissa. Kun nuori kohdataan kiireettömästi, toimitaan aikuisen roolimallina, jonka avulla nuoren luotto etsivään kasvaa.

Kun nuori on saavuttanut omat tavoitteensa etsivän nuorisotyön asiakkaana, asiakkuus päätetään, mutta nuori on silti aina tervetullut takaisin palvelun piiriin aina 29 ikävuoteen saakka. Asiakkuudet etsivässä nuorisotyössä voivat kestää muutamista viikoista ja kuukausista useampiin vuosiin, riippuen nuoren lähtökohdista ja tarpeen määrästä.

Etsivässä nuorisotyössä tuetaan nuoren sisäistä motivaatiota päästä haluttuun elämäntilanteeseen sekä vahvistetaan haluttuihin palveluihin kiinnittymistä ja itsetuntoa kohdata elämän tuomat haasteet itsenäisesti. Etsivän nuorisotyön periaatteina toimivat vapaaehtoisuus, rinnalla kulkeminen, yhteistyö ja kokonaisvaltaisuus. Etsivä tukee ja ohjaa nuorta tekemään asioita paremman tulevaisuutensa eteen, mutta tarkoituksena ei ole tehdä sitä nuoren puolesta. Hän on nuorelle se turvallinen aikuiskontakti, joka huomioi nuoren kokonaisvaltaisesti ja on luottamuksellinen tuki kaikilla elämän eri osa-alueilla.

Koska etsivän nuorisotyön tehtävänä on tukea nuoria kokonaisvaltaisesti kaikilla elämän eri osa-alueilla, vaatii se työntekijältä laajaa tietämystä muun muassa työttömien tukipalveluista, mielenterveys- ja päihdepalveluista, koulutuksista, työpaikoista, terveyspalveluista, vapaa-ajan palveluista, harrastusmahdollisuuksista, asumiseen liittyvistä asioista, velka- ja ulosottoasioista, ase- ja siviilipalveluksesta sekä talousasioista. Etsivän nuorisotyöntekijän voisi sanottavan olevan niin sanottu ”joka paikan höylä”, jolla on valtavasti tietotaitoa yhteiskunnan tarjoamista palveluista ja mahdollisuuksista. Vaikka heiltä löytyy kaikki tietotaito ja vielä enemmän, eivät etsivät nuorisotyöntekijät kuitenkaan ole viranomaisia. (Paananen ym., 2022, s. 40.)

Simon Bradford kuvailee vuoden 1997 julkaisussaan *The Management of Growing Up: Youth Work in Community Settings* nuorisotyötä sosiaalityötä lähestyvänä ammattina, jossa tehdään kokonaisvaltaista työtä riskinuorten parissa. Vertailuna kunnallinen lastensuojelutyö painottuu yksilö- ja perhekeskeiseen työhön, jolla pyritään auttamaan yksittäisiä perheitä tai perheenjäseniä arkielämän ongelmissa. Etsivän nuorisotyön tarkoitus on taas työskennellä laaja-alaisemmin nuorille ja nuorille aikuisille merkityksellisten verkostojen parissa.

Nuorille tarjotaan apua ilman, että sitä tarvitsee hakea palvelujärjestelmien sokkelosta. (Raitakari & Virokannas, 2009, s. 156.)

Etsivää nuorisotyöntekijää työssään ohjaa nuorisolaki (1285/2016) ja sen lisäksi etsivän nuorisotyöntekijän on hyvä tarkastella aika ajoin työtä tehdessään myös yhteistyöverkostojen toimijoita ohjaavia lakeja. Näitä lakeja ovat esimerkiksi sosiaalihuoltolaki, perustuslaki, yhdenvertaisuuslaki, tietosuojalaki, hallintolaki, kuntalaki, oppivelvollisuuslaki, laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä, laki kuntouttavasta työtoiminnasta, työttömyysturvalaki, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta sekä siviilipalveluslaki ja asevelvollisuuslaki. (Paananen ym., 2022, s. 78.)

Etsivän nuorisotyön kaltainen työmuoto on syystä syntynyt juuri nuorisotyön sisälle, nuorisolain alle. Erittäin tärkeää on, että erilaisten palveluiden, viranomaisten ja virastojen rinnalla on toimija, joka ymmärtää nuoruutta ja sen mukanaan tuomia haasteita nuorisotyön asiantuntijuutensa kautta ja voi olla nuoren tukena aikuisuuteen saakka hänen niin halutessaan. Erityisen tärkeää on myös, että viranomaistyön rinnalla toimii toimija, jonka kohdalla nuori saa itse valita, kuinka hänen kanssaan toimitaan vai toimitaanko ollenkaan. (Vilen, 2018, s. 10.)

Etsivää nuorisotyötä voidaan kuvailla erityisnuorisotyöksi. Erityisnuorisotyö on sosiaalista nuorisotyötä, jonka tehtävänä on edistää nuorta kokonaisvaltaisesti. Toisin sanoen psyykkisen, fyysisen, sosiaalisen ja taloudellisen hyvinvoinnin edistäminen. Tämä tapahtuu parhaiten yhteistyössä muiden nuorten parissa toimivien tahojen kanssa. (Nuoperi, 2024.)

2.1.1 Toimintaympäristöt

Etsivässä nuorisotyössä monenlaiset toimintaympäristöt ovat osana jatkuvan muutoksen keskellä työskentelemistä. Työssä ollaan läsnä siellä missä nuoret ovat ja tarjotaan heille mahdollisuus turvalliseen aikuiskontaktiin, niin fyysisessä kuin digitaalisessa ympäristössä.

Etsivä nuorisotyö kohtaa ja kontaktoi kentällään säännöllisesti nuorten lisäksi erilaisia yhteistyökumppaneita ja verkostoja. Etsivän nuorisotyön kuuluu olla kynnyksetöntä ja nuorisolähtöistä palvelua. Nämä toteutuvat, kun etsivät nuorisotyöntekijät toimivat monipuolisesti erilaisissa ja erilaisille ryhmille ominaisissa toimintaympäristöissä. (Paananen ym., 2022, s. 20.)

Toimintaympäristöinä toimivat esimerkiksi nuoren oma koti, etsivän nuorisotyöntekijän toimisto, kadut, kahvilat, työpajat, oppilaitokset, luonto, sosiaalinen media, henkilöauto, julkinen liikenne, työpajat, nuorisotilat, Puolustusvoimien kutsuntatilaisuudet ja eri viranomaispalveluiden toimipisteet. Yhtenä osana etsivän nuorisotyön perustehtävää on olla aktiivisesti mukana erilaisissa monialaisissa verkostoissa. Näiden verkostojen avulla etsivät nuorisotyöntekijät saattavat löytää uusia ympäristöjä, joista mahdollisesti löytyy tukea tarvitseva nuori. (Paananen ym., 2022, s. 20–21.)

Liikkuva työ ja joustava työaika ovat etsivälle nuorisotyölle elinehtoja. Tapaukset sovitaan nuoren kanssa paikkoihin, joihin nuori itse pääsee helposti ja joissa nuori tuntee olonsa mukavaksi, jotta vuorovaikutus etsivän kanssa olisi mahdollisimman avointa ja luontevaa. Vaikka jokaisessa Suomen kunnassa tarjotaan etsivää nuorisotyötä, se ei tarkoita sitä, että jokaisessa kunnassa olisi oma etsivänsä. Työalueen laajuus vaihtelee ja joskus etsivien täytyy kulkea pitkiäkin välimatkoja nuorten luokse. Tästä yhtenä esimerkkinä on seutukunnallinen etsivä nuorisotyö, joka toimii useamman kunnan alueella.

Toimintaympäristöjen vaihtelevuus ja liikkumisen vaatimukset tulee organisatiossa huomioida resursseja, työaika, palkkaa ja työturvallisuusasioita laadittaessa. On hyvä muistaa, että nuoren omat ympäristöt ovat hänen omaa elinpiiriään, joissa on tietyt sosiaaliset säännöt, ja siellä toimiminen vaatii etsivän nuorisotyön työntekijältä ymmärrystä, sensitiivisyyttä ja kunnioitusta. (Paananen ym., 2022, s. 21.)

2.2 Historia

Ammatillista etsivää työtä on Suomessa järjestetty ja tehty jo 1960-luvulta alkaen. Toimintaympäristöissä tapahtuneiden muutosten johdosta etsivän työn tekemisen tavat ovat kehittyneet vuosikymmenien kuluessa, mutta työn perusperiaatteet ovat säilyneet samoina. (Kaartinen-Koutaniemi, 2012, s. 15.)

Suomalainen etsivä nuorisotyö on ottanut vaikutteita muista Pohjoismaista ja Euroopasta. Norjan nuoriin suunnattu sosiaalityö, jossa etsivä työ on keskeisessä osassa, on vaikuttanut erityisesti suomalaiseen etsivään nuorisotyöhön. Työtä tehtiin Norjan mallin mukaisesti 1970-luvulla riskioloissa elävien nuorten parissa. Etsivä työ kohdentui kadulla tehtävään työhön palvelujen ulkopuolella, vaikeassa tilanteessa olevien nuorten, kuten narkomaanien ja prostituoitujen tukemiseen. Kaduilla luodaan työparina kontakteja nuoriin, joille ehdotetaan tarpeen mukaan tapaamisia myös katujen ulkopuolelle. (Vilen, 2018, s. 5.)

Etsivän nuorisotyön tarve huomattiin, kun palvelujärjestelmän ulkopuolelle jäi kovasta työstä huolimatta kasvava joukko nuoria. Tänä päivänä tunnettu etsivä nuorisotyö alkoi saamaan muotoaan 1980-luvulla. Nuorten päihdetyö, kunnallisen nuorisotyön erityisnuorisotyö, Raittiustoimiston nuorisoneuvonta ja seurakunnan erityisnuorisotyö olivat silloin työkentän ainoat neljä toimijaa. (Kaartinen-Koutaniemi, 2012, s. 16.)

Ammatillisuutta työn tekemiseen haettiin perinteisesti itse työtä tekemällä, koska taustalla ei ollut selkeää ammatillista organisaatiota työntekijöiden tukena. Työntekijät saattoivat käyttää työhön suurimman osan elämästään, koska työ oli vailla rajoja ja raameja. Tällainen työn tekemisen malli oli erittäin kuluttavaa. Moni työntekijä paloi loppuun tai päätyi samaan tilanteeseen asiakkaiden kanssa. Tämä johti ymmärrykseen 80-luvulla, että työhön tarvitaan tueksi ohjenuoria, jotta sitä pystytään tekemään pitkäjänteisesti ja työntekijöiden työhyvinvointia lisäävästi. (Kaartinen-Koutaniemi, 2012, s. 17).

Nykymuotoista, tämän päivän etsivää nuorisotyötä on Suomessa tehty 1990-luvulta alkaen. Vuonna 2008 opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksella kunnissa alettiin kokeilemaan etsivää nuorisotyötä osana sosiaalisen

vahvistamisen palveluiden kokonaisuutta. Nuorisolakiin vuonna 2011 kirjoittamisen seurauksena tullut opetus- ja kulttuuriministeriön säännöllisempi avustus etsivään nuorisotyöhön mahdollisti valtakunnanlaajuisen joustavan ja helposti saavutettavan matalan kynnyksen kunnallisen palvelun nuorille, jotka ovat syrjäytymässä tai tarvitsevat tukea oman polkunsa luomiseen yhteiskunnassamme. (Vilen, 2018, s. 5.)

2.3 Tavoite ja tarkoitus

Etsivä nuorisotyö tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja auttaa heidät sellaisten palveluiden ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itenäistymistään, elämänhallintaansa, yhteiskunnallista osallisuuttaan sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. (Nuorisolaki 1285/2016, 10 §.)

Nuoren kanssa tehtävä työ aloitetaan luomalla luottamuksellinen ja kunnioitettava suhde. Nuori itse on aina tehtävän työn keskiössä oman elämänsä asiantuntijana. Nuorta tuetaan hänelle itselleen hyvän arjen ja tulevaisuuden rakentamisessa. Siksi nuoren sosiaalinen vahvistuminen on yksi etsivän nuorisotyön tavoitteista. Tarkoituksena on vahvistaa nuoren keskeisiä elämäntaitoja, joiden avulla hänen on mahdollista elää oman näköistänsä elämää, kehittää sosiaalisia taitojaan, luoda terveellisiä ihmissuhteita ja rakentaa osallisuutta yhteisöissä. Näiden avulla nuori voi tulla toimivaksi osaksi yhteiskuntaamme. (Laine ym., 2010, s. 69.)

Nuorten ja nuorten aikuisten kanssa työskentelevänä aikuisena etsivän nuorisotyöntekijän tehtävänä on tukea ja mahdollistaa heidän kehitystään ja kasvuaan yksilönä, johon luonnollisesti kuuluu erilaisia haasteita, riskejä ja kriisejä. Nuorisotyön ammattilaisten tehtävänä on helpottaa tätä nuoren taivalta ja valintojen tekemistä toimimalla nuoren kokemusten, tietämisen ja tunteiden peilauspintana. (Laine ym., 2010, s. 69.)

Etsivän nuorisotyön tavoitteet asettavat tuen piirissä olevat asiakkaat eli nuoret ja nuoret aikuiset, etsivän nuorisotyön taustaorganisaatio sekä yhteiskunta.

Itse työn tekemistä koskevat tavoitteet asettaa taustaorganisaatio, työtä ohjaavat lait sekä yhteiskunta, joka on toiminnan pääasiallinen rahoittaja. Työn tekemisen resurssit muodostuvat yhteiskunnan tarpeiden asettamista ja työn järjestämistä suuntaavista tavoitteista. (Kaartinen-Koutaniemi, 2012, s. 26.)

Olen työssäni huomannut, että etsivän nuorisotyöntekijän tarkoitus on vahvistaa asiakkaan omia tavoitteita ja kannustaa tekemään omia ratkaisujaan. Tämän taustalla on ajatus siitä, että jokainen ihminen osaa ja pystyy oppimaan. Etsivän nuorisotyön näkökulma ei tunnista niin sanottuja toivottomia tapauksia.

Jatkuva reagointi toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin on etsivän nuorisotyön yksi keskeinen tehtävä. Suomalainen etsivä nuorisotyö kehittyy jatkuvasti, jotta se pystyy vastaamaan nuorten tarpeisiin. Nykyajan etsivässä nuorisotyössä nuoria ohjautuu avun piiriin erityisesti viranomais- ja yhteistyöverkostoista sekä vanhempien ja nuorten omien yhteydenottojen kautta. (Alanen & Kotkavuori, 2014, s. 14.)

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on auttaa nuorta muodostamaan oma ymmärrys siitä mitä muutoksia hänen on tehtävä, jotta hyvinvointi lisääntyisi sekä mitä tavoitteita hänen olisi asetettava, jotta muutos parempaan toteutuisi.

Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle mahdollisesti ensimmäisiä onnistumisen kokemuksia hänen haaveidensa ja tavoitteidensa saavuttamiseksi. Onnistumisen kokemus houkuttaa tavoittelemaan seuraavaa onnistumista. (Kaartinen-Koutaniemi, 2012, s. 27.)

Etsivän nuorisotyön ja työn maksavan tahon, kunnan tai järjestön, työlle asetamat tavoitteet ovat alun perin ristiriidassa keskenään. Yhteiskuntamme kannalta etsivän nuorisotyön tekemän työn tulos on parempi, mitä hyödyllisempää se on yhteiskuntaa ajatellen. Yhteiskunta ajattelee etsivää nuorisotyötä puhtaasti taloudellisesta näkökulmasta, ihmisiä tarvitaan pois kuluttamasta sosiaalipalveluita tekemään ansiotyötä, jotta yhteiskunta saa lisää kuluttajia ja veron maksajia. Etsivän nuorisotyön näkökulmasta taas pyritään vähentämään haittoja ja tukemaan häntä hyvän, itsensä näköisen tulevaisuuden rakentamisessa. (Kaartinen-Koutaniemi, 2012, s. 28.) Työssäni olen huomannut, että haittojen vähentäminen on jo itsessään todella tarpeellista ja riittävää työtä.

Tarkoituksena etsivässä nuorisotyössä on kuitenkin tehdä ennaltaehkäisevää työtä eikä haittoja korjaavaa työtä. Korjaava työ on valitettavasti tullut ennaltaehkäisevän työn rinnalle yhdeksi osaksi etsivän nuorisotyön perustyötä. Korjaavan työn avulla ei välttämättä nuoren kanssa edetä opiskeluun ja työelämään, ennaltaehkäisevän työn kautta mahdollisuudet ovat huomasti paremmat. Toki korjaavan työn kautta nuori saattaa saavuttaa jonkin verran osallisuutta. Nuoren pääseminen jonkin palvelun piiriin, joka hänelle on tarpeellinen, on etsivän nuorisotyön näkökulmasta riittävän hyvä ja tärkeä lopputulema, oli kyse sitten korjaavasta tai ennaltaehkäisevästä työstä.

2.4 Asiakkaiden tavoittaminen ja työmenetelmät

Nuoren tilanne ja tuen tarve määrittää mitä erilaisia tuen, kasvatuksen ja ohjauksen menetelmiä etsivässä nuorisotyössä käytetään. Työtavat ja -menetelmät elävät jatkuvasti ja koko ajan luodaan uusia ajantasaisia menetelmiä olemassa olevien rinnalle. Etsivät nuorisotyöntekijät valitsevat laajasta materiaalipankistaan parhaimmat menetelmät kulloistenkin tavoitteiden ja kohderyhmien mukaan. Etsivä nuorisotyö on aina oman alueensa ja sen nuorten näköistä, joten myös paikalliset tarpeet ovat vaikuttava tekijä menetelmien valinnassa. Valtakunnallisesti yhteiset arvot ja periaatteet, tavoitteet ja työote ovat yhteistä jokaiselle Suomen etsivälle nuorisotyöntekijälle.

Tavallisimpia työmenetelmiä ovat yksilöohjaus, rinnalla kulkeminen, jalkautuminen, ohjaaminen ja palveluihin saattaminen sekä monialainen verkostoyhteistyö. Etsivän nuorisotyön menetelmistä löytyy perustyön lisäksi myös erilaisten pienryhmien, leirien ja retkien järjestäminen, jos ne palvelevat nuoren yksilöllisiä tarpeita ja edistävät etsivän nuorisotyön tavoitteita.

Oman kokemukseni mukaan on hyvä kuitenkin muistaa, että etsivän nuorisotyön toiminta-alueet eroavat toisistaan määrältään ja laajuudeltaan. Jos etsivä nuorisotyöntekijä toimii yhden kunnan alueella, erilaisten toiminnallisten ja ryhmällisten menetelmien käyttö on paljon helpompaa kuin etsivillä, joiden toiminta-alueeseen kuuluu useampi kunta ja välimatkat ovat suurempia. Jos

useamman kunnan etsivät tarjoavat tiettyä toimintaa yhden kunnan nuorille, he joutuvat tasa-arvon puitteissa tarjoamaan sitä kaikille oman toiminta-alueensa kuntien nuorille. Kuntien välillä saattaa olla pitkät välimatkat ja julkista liikennettä ei pystytä hyödyntämään, joten etsivät vievät tarjoamansa toiminnan jokaiseen alueensa kuntaan, jotta se tavoittaa ne nuoret, joille toiminta on suunnattu. Tarkoitus esimerkiksi pienryhmätoimintaa järjestettäessä ei ole se, että oletetaan jokaisen kohderyhmässä olevan nuoren tulevan sinne missä etsivät on, vaan etsivän on mentävä sinne missä nuoret ovat. Useamman kunnan etsiville tämä tuottaa mm. ajallisten resurssien haasteita.

Sosiaalinen media ja muut ajankohtaiset digitaaliset keinot ovat yksiä tärkeimpiä ajankohtaisia työmenetelmiä tämän päivän etsivässä nuorisotyössä. Niiden avulla pystytään tavoittamaan nuoria, markkinoimaan etsivää nuorisotyötä sekä levittämään ja jakamaan tärkeää ajankohtaista tietoa kohderyhmän nuorille (mm. Kelan tukitiedotteita, yhteishaun alkamisajankohtia, avoimia työpaikkoja). Erilaisia sosiaalisen median verkkoalustoja käytetään luovasti koostamistyössä, ja tapaamisia voidaan nykyajan teknologian avulla järjestää monella tapaa verkkovälitteisesti. Sosiaalinen media on laajentanut etsivän nuorisotyön kenttää ja nuorten mahdollisuuksia osallistua palveluun vieläkin matalammalla kynnyksellä. (Paananen ym., 2022, s. 25.)

Viestintä ja markkinointi ovat keskeinen osa tänä päivänä tehtävää etsivää nuorisotyötä, ja tähän on oltava riittävät valmiudet, välineet ja resurssit. Työn merkittävyyden tulokset eivät välttämättä näy ulospäin ja ilman näkyvyyttä ja tehtävän työn vaikutusten esiin nostamista etsivä nuorisotyö ei pysty riittävästi tavoittamaan nuoria eikä perustelemaan työnsä merkitystä ja sen tarpeellisuutta. (Paananen ym., 2022, s. 41.)

Mahdollisuuksien mukaan etsivässä nuorisotyössä hyödynnetään parityötyökentelyä, jonka myötä nuori saa tilanteeseensa laajemmin eri näkökulmia ja monipuolista osaamista. Työparit tukevat toistensa työhyvinvointia ja saavat toisiltaan vahvistusta turvallisuuteen, ammatillisuuteen ja nuoren kanssa työskentelyyn. Nuoret, etenkin uudet, kohdataan aina mahdollisuuksien mukaan

työparina. Jos etsiviä on alueella vain yksi, nimetään hänelle työpari joko oman tiimin sisältä, alueen muista etsivistä tai monialaisesta verkostosta.

Etsivän nuorisotyön prosessi on usein pitkäkestoinen ja nuoren tavoitteita kohti kuljetaan hänelle sopivin pienin tai suurin askelin. Etsivä nuorisotyö luo myös edellytyksiä nuoren sosiaaliselle vahvistumiselle muiden keskeisten elämäntaitojen rinnalla, joiden avulla nuoren on mahdollista elää omannäköistä elämää ja olla toimiva osa yhteiskuntaamme. Sosiaalinen vahvistaminen kasvattaa nuoren luottamusta elämän merkityksellisyyteen ja kokemusta siitä, että maailmaan on mahdollista ja kannattavaa vaikuttaa. Sosiaalisen vahvistumisen myötä elämänhallinnan ja pärjäämisen tunne nuorella kasvaa. (Paananen ym., 2022, s. 8.)

Työni ja koulutuksien tuoman kokemuksieni mukaan sosiaalinen vahvistuminen toteutuu, kun nuori tulee aidosti kohdatuksi ja tuetuksi itselleen tärkeiden asioiden äärellä. Nuori voi kokea yksittäisen keskustelun tai viestinvaihdon sosiaalisesti vahvistavana. Kiireettömistä kohtaamisista, keskinäisestä luottamuksesta ja yhdessä tekemisestä koostuu sosiaalisen vahvistamisen keskiö. Kun nuori kokee pärjäävänsä itsenäisesti vastaan tulevilla tilanteilla, etsivä nuorisotyö alkaa pienin askelin tekemään itseään tarpeettomaksi.

Etsivillä nuorisotyöntekijöillä on materiaalipankissaan monien muiden työmenetelmien lisäksi myös Omin Jaloin aikuisenakin -menetelmä, joka on kattava elämäntilanteen kartoitusmalli. Tämä ohjauksen menetelmä perustuu osallisuuden lisäämiseen, oman äänen kuuluvaksi saamiseen ja tulevaisuuteen vaikuttamiseen.

Omin Jaloin aikuisenakin -työmenetelmän periaatteet ovat asiakaslähtöisiä ja voimavarakeskeisiä. Motivoivaan ja arvostavan kohtaamisen avulla pyritään saamaan nuoret aikuiset voimaantumaan ja ymmärtämään oman toimintansa vaikuttavuus omaan tulevaisuuteensa. Asiakkaan aito kohtaaminen ja kunnioittaminen oman elämänsä asiantuntijana ovat tärkeimpiä asioita työmenetelmän käytössä. Asiakkaan osallistumista tuetaan poistamalla mahdollisuuksien mukaan arkisia ja rakenteellisia esteitä tapaamisten tieltä. Tämä työmenetelmä on vakiintunut osaksi tehtävää etsivää nuorisotyötä ja tätä käytetäänkin

jo automaattisesti jokaisen tavoitetun nuoren ja nuoren aikuisen kohtaamisessa. (Pietikäinen-Liuska, 2013, s. 1–4.)

Etsivän nuorisotyön voimavarana ovat alueelliset ja valtakunnalliset verkostot, joiden avulla vahvistetaan työntekijöiden ammatti-identiteettiä ja kehitetään yhdessä etsivän nuorisotyön tekemää työtä. Vertaistuen ja -kehittämisen näkökulmasta alueelliset verkostot ovat tärkeitä etsiville nuorisotyöntekijöille ja heidän esimiehilleen. Etsivässä nuorisotyössä toimii myös alueelliset koordinaattorit, joiden tehtävä on tukea oman alueensa etsiviä nuorisotyöntekijöitä, verkostoja ja kehittää yhdessä muiden koordinaattorien kanssa valtakunnallista etsivää nuorisotyötä. (Paananen ym., 2022, s. 66.)

2.4.1 Aikalisätoiminta

Etsivän nuorisotyön perustehtäviin kuuluu paljon asioita ja yhtenä tärkeänä niistä on opetus- ja kulttuuriministeriön velvoittama Aikalisätoiminnan toteutus yhteistyössä Puolustusvoimien, siviilipalveluskeskuksen ja kuntien kanssa. Aikalisätoiminta on tarkoitettu kaikille kutsunanalaisille nuorille ennen palvelusta, palveluksen aikana ja palveluksen jälkeen. Se tarjoaa nuorille kutsunanalaisille ja varusmies- tai siviilipalvelussa oleville nuorille tarvitsemaansa tukea, johon sosiaalikirjasto eivätkin pysty vastaamaan. Tehtävänä on tavoittaa etsivän nuorisotyön toiminta-alueen kaikki kutsunanalaiset nuoret ikäluokittain. Niin kuin etsivä nuorisotyökin, Aikalisätoiminta on nuorelle aina luotamuksellista, vapaaehtoista ja maksutonta. (Aikalisätoiminta, n.d.) Aikalisätoiminnassa etsivä tarjoaa aktiivisesti mahdollisuutta arvioida omaa elämäntilannettaan ja toimintavaihtoehtojaan sekä luo nuorille tarvittavia kontakteja oikeisiin palveluihin. Toiminta on luonteeltaan kokonaisvaltaista, ratkaisukeskeistä ja nuorten omia voimavaroja tukevaa. Toisin sanoen Aikalisätoiminta on etsivää nuorisotyötä kohdennettuna kutsunanalaisille ja varusmies- tai siviilipalveluksessa oleville nuorille. (Aaltonen ym., 2011, s. 109.)

Aikalisätoimintamalli edellyttää etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä osallistumista syksyisin alueensa kuntien kutsuntoihin, joissa Aikalisätoiminta esitellään

kutsuntainfossa ja nuoret kohdataan yksilöllisesti etsivien omalla pisteellä kutsuntalautakunnan jälkeen. Valtakunnallisesta Aikalisätoiminnan koordinoimista vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Etsivät nuorisotyöntekijät ovat Aikalisätoimintamalliin perehdytettyjä ammattilaisia. Aluehallintovirasto edellyttää, että kaikki kutsunnoissa nuorista tehtyjä lähetteitä vastaanottavat etsivät nuorisotyöntekijät ovat tämän perehdytyksen käyneet. Aikalisä-perehdytykseen kuuluu oppituntien lisäksi velvollisuus käydä toisen alueen kutsunnoissa. (Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, 2024.)

Aikalisä-toimintaa tehdään nuorisolaissa säädetyn etsivän nuorisotyön säännösten mukaan (ks. Nuorisolaki 1285/2016, 10–12 §), mutta myös muiden toimialojen yhteistyötä koskevat lakipykälät ohjaavat toiminnan toteuttamista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2024.)

Tietojen luovuttaminen etsivään nuorisotyöhön varus- ja siviilipalvelusmiehistä, eli Aikalisä-lahetteen tekeminen, edellyttää lähtökohtaisesti nuoren omaa suostumusta. Mutta, jos kyseessä on nuori, joka vapautetaan palveluksesta tai palvelus keskeytetään, tulee salassapitosäännösten estämättä luovuttaa nuoren yhteystiedot nuoren kotikunnan etsivään nuorisotyöhön. Tieto voidaan jättää antamatta etsiville vain, jos koetaan ettei kyseisen nuoren kohdalla tiedon luovuttaminen ole tarpeen nuoren kokonaistilannetta ja avun tarvetta arvioitaessa. (Aaltonen ym., 2011, s. 111.)

Oman huomioni mukaan Aikalisä-lähete voidaan myös tehdä kutsuntojen aikana kutsuntalautakunnan toimesta.

2.4.2 Tiedon tuottaminen

Asiakastietojen dokumentointi ja tilastointi ovat tärkeitä työmenetelmiä etsivän nuorisotyön työpanoksen näkyväksi tekemisessä. Jokaisen etsivän nuorisotyön nuoren saapumistilanne sekä hänen prosessinsa ja tavoitteensa kirjataan järjestelmään, ja niiden etenemistä seurataan. Etsivillä on käytössään PARent – asiakas- ja tilastointijärjestelmä. PAR-järjestelmän avulla seurataan aluehallintovirastojen myöntämää valtionapua, tuotetaan valtakunnallisesti

yhdenmukaista tietoa etsivästä nuorisotyöstä ja tilastoidaan ne. Järjestelmän avulla myös oman työn tuloksellisuuden seuranta sekä raportointiin eri rahoittajille on tärkeää. (PAR-järjestelmä, n.d.)

PARkin avulla kerätään kolme kertaa vuodessa asiakastilastot, jotka ovat anonymoituja tietoja asiakkaista sekä organisaatioiden ja työntekijöiden sen hetkiset tiedot. Nuorisotilastot.fi -sivustolle julkaistaan vuosittain etsivästä nuorisotyöstä kerätyt organisaatio- ja kuntakohtaiset tilastotiedot. Ne perustuvat tammiukuussa lähetettyihin ja oman tarkastuksen läpikäyneisiin tilastoihin edellisen vuoden PARkki tiedonkeruusta. (PAR-järjestelmä, n.d.)

Sovari-vaikutusmittarin avulla etsivän nuorisotyön asiakkuudessa oleva nuori voi arvioida omaa sosiaalista vahvistumistaan sekä antaa palautetta kokemastaan etsivästä nuorisotyöstä. Sovariin vastaamalla vahvistetaan nuoren osallisuutta ja mahdollisuutta tuoda turvallisesti matalalla kynnyksellä oma ääni kuuluviin kokemastaan palvelusta. Mittarilla tuotetaan tietoa palvelun laadusta eli siitä, kuinka hyvin etsivää nuorisotyötä toteutetaan nuorten kokemusten perusteella. Sovarista saadut tulokset kertovat myös etsivän nuorisotyön asiakkuuden aikana saaduista valmiuksista ja taidoista oman näköistä elämää varten. Sovari-mittari pitää sisällään viisi erilaista osa-aluetta, jotka ovat itsetuntemus, sosiaaliset taidot, arjen hallinta, opiskelu- ja työelämävalmiudet sekä elämänhallinta ja tavoitteellisuus. Sovari-kysely toteutetaan nettikyselyä anonymoimalla perustuen. Kyselyn avulla etsivän nuorisotyön asiakkaina olevat nuoret ja nuoret aikuiset arvioivat kokemansa palvelun toteutusta ja tapahtuneita muutoksia elämäntaidoissaan. (Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, 2024.)

Sovarin kautta etsivät nuorisotyöntekijät havaitsevat omia vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan, joita voidaan vertailla paikallisella ja valtakunnallisella tasolla. Sovarin avulla pystytään osoittamaan päättäjille ja yhteistyökumppaneille palvelun yhteiskunnallisesta merkityksestä perustella miksi juuri etsivään nuorisotyöhön tulee panostaa.

Ainoana ongelmana on se, että vaikka kuinka etsivät yrittäisivät houkuttimien avulla saada asiakkaitansa vastaamaan Sovari kyselyyn tai kyselystä tehtäisiin kuinka lyhyt tahansa, eivät he silti saa täyttä vastausprosenttia.

Etsivästä nuorisotyöstä tuotettua tietoa tarvitaan työn näkyvyyden laajentamiseen, laadun arviointiin, seurantaan, työmuodon kehittämiseen, vaikutusten ja vaikuttavuuden osoittamiseen sekä palvelujärjestelmän kehittämiseen (Paananen ym., 2022, s. 44).

2.5 Merkitys yhteiskunnassa

Etsivä nuorisotyö antaa mahdollisuuksia niille nuorille, joilla niitä ei vielä ole. Työssä on tärkeää nuoren ihmisarvon kunnioittaminen, työn tekemisessä ei siis ole tarkoitus muuttaa nuorta yksilönä tai korjata nuoren elämää kenenkään työntekijän, taustaorganisaation tai yhteiskuntamme haluamaan suuntaan. Tarkoituksena on vähentää haittoja ja tukea asiakkaan mahdollisuuksia löytää sisäinen motivaatio ja voimavarat, joilla hän pystyy muuttamaan elämänsä siihen suuntaan, jota itse pitää hyvänä ja arvokkaana. (Kaartinen-Koutaniemi, 2012, s. 22.)

Etsivän nuoristyön etiikan mukaan työntekijän ja nuoren välinen suhde etenee juuri niin hitaasti ja kestää juuri niin kauan kuin on tarpeellista, toki etsivän nuorisotyön yläikäraja huomioiden. Etsivä nuorisotyö on yhdessä nuoren kanssa matkaamista elämän polulla ja hänen rinnallansa kulkemista matkan jokaisessa vaiheessa. Vaikka muut palvelut luovuttaisivat nuoren suhteen, etsivä nuorisotyö on ja pysyy nuoren rinnalla. (Kaartinen-Koutaniemi, 2012, s. 22.)

Laadukkaalla, pitkäjänteisellä ja kynnyksettömällä etsivällä nuorisotyöllä tavoitellaan yhdenvertaisen ja kestävän kehityksen sekä sosiaalisen luottamuksen vahvistumista. Etsivällä nuorisotyöllä vähennetään korvaavien palvelujen tarvetta sekä viimesijaisten etuuksien ja tulonsiirroista syntyviä kuluja. (Paananen ym., 2020, s. 50.) Vaikuttavuustutkimus, joka perustuu laajoihin rekisteriaineistoihin, osoittaa, että etsivä nuorisotyö on tavoittanut valtakunnallisesti

merkittäväällä tavalla syrjäytymisriskissä olevat nuoret hyvin sekä selkeästi vähentänyt työn ja koulutuksen ulkopuolelle jäämistä (Vauhkonen & Hoikkala, 2020, s. 93).

Etsivässä nuorisotyössä tavoitetaan nuoria ja nuoria aikuisia, jotka eivät ole aktiivisessa osassa yhteiskunnallista keskustelua, tuomassa esille omaa äänensä tai edes tiedä, mitä kautta heidän olisi mahdollista vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin. Etsivä nuorisotyö on tässä keskeisessä roolissa nuorten äänen megafonina eri foorumien kautta päättäjille ja eri palveluiden tuottajille. Etsivä nuorisotyö on toimija, joka nostaa esiin nuorten tarpeet ja mahdollistaa heidän äänensä kuulumisen myös yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Vaikuttamistyöllä edistetään näkemyksiä, arvoja ja tavoitteita. Ilman vaikuttamistyötä nuoret jäävät vaille tärkeitä vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen taitoja. Vaikuttamistyön puute vaikuttaisi negatiivisesti nuorten osallisuuteen, hyvinvointiin ja yhteiskunnalliseen kehitykseen. Ilman etsivän nuorisotyön tekemää vaikuttamistyötä muut ammattilaiset ja päättäjät olisivat tietämättömiä nuorten todellisista tarpeista. He saisivat vääristynyttä kuvaa tukitoimien ja muiden nuorille tärkeiden palveluiden kehittämisestä ja saatavuudesta. (Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, 2024.)

2.6 Valtionavustus

Etsivän nuorisotyön työntekijöiden palkkaamiseen saadaan valtionavustusta aluehallintovirastolta, jota avustaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionavustuksia myönnetään nuorisolaissa (1285/2016) säädetyn etsivän nuorisotyön toteuttamiseen. Avustuksen myöntämisen tarkoituksena on vähentää nuorten ja nuorten aikuisten syrjäytymistä yhteiskunnasta. Tavoitteena on vähentää koulupudokkaiden määrää ja nuorisotyöttömyyttä sekä kasvattaa nuorten osallisuutta. Etsivän nuorisotyöntekijän palkkaukseen myönnettävä avustus on harkinnanvaraista valtionavustus, joka on enintään 30 000 € / henkilötyövuosi. Valtionavustuksen myöntäminen kunnille tai yhteisöille ja säätiöille edellyttää voimassa olevaa sopimusta yhden tai useamman kunnan kanssa alueella toteutettavasta etsivästä nuorisotyöstä. Avustusta ei voida myöntää

yksityishenkilöille. Valtionavustusta voidaan myös hakea alueellisen koordinaatiotehtävän kuluihin. (Paananen ym., 2022, s. 81.)

Valtionavustuksella katetaan iso osa etsivän nuorisotyöntekijän palkkakustannuksista ja avustus on tarkoitettu käytettävän pelkästään niihin. Aluehallintovirasto edellyttää, että etsivän nuorisotyön muut kustannukset (materiaalikustannukset, työtilat ja -välineet, työnohjauskustannukset, matka- ja koulutuskustannukset ym.) kustantaa kunta tai muu etsivää nuorisotyötä tekevä organisaatio osana avustuksen omavastuuta.

Avustuksen käyttö on aluehallintovirastojen tiukan valvonnan alla, ja myönnetty avustus voidaan periä takaisin, jos avustuksella palkattu etsivän nuorisotyön työntekijä tehnyt muuta kuin nuorisolain mukaista etsivää nuorisotyötä tai on ollut poissa työstään ilman sijaisen palkkaamista.

PAR-järjestelmä tai vastaava asiakas- ja tilastointijärjestelmä ovat apuna valtionavustuksen käytön seurannassa. Järjestelmästä koostetut tiedot löytyvät organisaatiokohtaisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti www.nuorisotilastot.fi -sivustolta. Valtionavustuksen käyttö edellyttää etsivän nuorisotyön toteuttajaa myös vastaamaan vuosittain valtakunnalliseen kyselyyn. (Paananen ym., 2022, s. 81.)

Valtionvarainministeriö esitti 4,6 miljoonan euron leikkausta etsivään nuorisotyöhön ja työpajatoimintaan. Nuorten näkökulmasta ajatellen tämä vaikuttaa röhkeältä päätökseltä. Veitsen alla ovat erityisesti syrjäytymisvaarassa olevat nuoret ja nuoret aikuiset. Valtionvarainministeriö olisi valmis jättämään leikkauksien myötä noin 4 000 heikossa asemassa olevaa nuorta ilman tukea ja ohjausta. Valtiontalouden tarkastusviraston laskelmien mukaan yksi syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle nuoren elinaikana hurjat 1,2 miljoonaa euroa. Kun etsivän nuorisotyön avustuksista leikataan, etsivien nuorisotyöntekijöiden tavoitettavuus kärsii, eriarvoisuuden kasvamisen huoli nousee sekä etsivien työpaikkoja vähennettäisiin kuntien omavastuun nousun takia. Puhumattaakaan valtakunnallisesta mielenterveyskriisistä, jota leikkaukset eivät tule pelastamaan. Mielenterveyspalveluihin pääsy on jo heikentynyt ja hankaloitunut ja heidänkin resurssinsa tuntuvat pienentyvän. Etsivä nuorisotyö on herkästi

ainoa toimija, joka pystyy antamaan nopeasti tukea nuorelle mielenterveyden haasteissa. (Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, 2024.)

2.7 Ohjaus etsivään nuorisotyöhön

Ohjaus etsivään nuorisotyöhön voi tapahtua monella eri tavalla ja monelta eri toimijalta. Kuka tahansa, jolla on huolta nuoresta pienikin huoli voi ilmoittaa hänen tietonsa nuoren kotikunnan etsivään nuorisotyöhön. Unohtamatta, että myös nuori itse voi olla yhteydessä etsivään kokiessaan tarvetta tuelle, ohjaukselle tai kuuntelevalle aikuiselle. Yhteydenottotavat etsivään nuorisotyöhön voivat poiketa toisistaan kunnittain. Kaikkien etsivien yhteystiedot ovat entit.fi -sivustolla. Etsivältä nuorisotyöltä voi kuka vain pyytää apua ja neuvoa tuen tarpeessa olevan nuoren tavoittamiseen, oli sitten nuoren lähipiirissä oleva aikuinen, nuoren kaveri tai eri viranomais- ja yhteistyötahon toimija (Aaltonen ym., 2011, s. 42).

Kuntien välisistä yhteydenottotapojen eroista huolimatta etsivään nuorisotyöhön voi ilmoittaa tuen tarpeessa olevan nuoren tai nuoren aikuisen salatulla sähköpostilla, soittamalla tai käyttämällä maksutonta valtakunnallista yhteys-etsivaan.fi -sivustoa, joka toimii pankkitunnistautumisen avulla. Yleisesti etsivillä nuorisotyöntekijöillä on käytössään sosiaalisen median eri kanavia, joiden kautta niin nuori kuin nuoresta huolissaan oleva aikuinen voi olla jopa anonyymisti yhteydessä etsiviin. Joillakin kunnilla on käytössään myös oman kuntansa yksilöllinen yhteydenottolomake. (Paananen ym., 2022, s. 28.)

Etsivä nuorisotyö on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää tukea ja ohjausta, joten yhteistyö etsivien kanssa kannattaa aloittaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, kun nuori ei ole vielä kadonnut kenenkään hyppysistä. Etsivä nuorisotyö aloitetaan yleensä perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa siitä mikä tuen ja ohjauksen tarve on. Etsivä nuorisotyö voidaan aloittaa myös muiden viranomaisten, kuten Kansaneläkelaitoksen, Puolustusvoimien tai sosiaalityön, luovuttamien tietojen perusteella (Paananen ym., 2022, s. 28.)

Kun etsivään nuorisotyöhön luovutetaan nuoren tietoja, turvataan nuoren mahdollisuus saada tukea elämän eri osa-alueisiin sekä tietoja mahdollisista palveluista. Etsivään nuorisotyöhön luovutettuja tietoja voidaan käyttää vain etsivässä nuorisotyössä. Etsivän nuorisotyön tehtävä on tavoittaa alle 29-vuotiaita nuoria ja nuoria aikuisia, joka toimii perusteena nuoren tietojen luovuttamiselle. Luovutettavat tiedot ovat sellaisia, joiden perusteella nuoreen on mahdollista saada yhteys ja joiden avulla tunnistetaan nuori eli henkilötietoja, kuten puhelinnumero, syntymävuosi, nimi, sähköpostiosoite ja kotiosoite. (Paananen ym., 2022, s. 79.)

Vaikka nuoresta tehdään nuorisolaissa säädetty ilmoitus etsivään nuorisotyöhön, ilmoittajan oma vastuu tukea ja tavoittaa nuorta omaan työhönsä kuuluvalla tavalla, ei poistu. Etsivä nuorisotyö perustuu vapaaehtoisuuteen, joten luonnollisesti edellytyksenä nuoren tietojen luovuttamiselle etsivään nuorisotyöhön on nuoren oma suostumus asiaan. Vain opetuksen tai koulutuksen järjestäjä, puolustusvoimat ja siviilipalveluskeskus voivat jättää tiedot nuorisolain 2 momentissa tarkoitettusta nuoresta luovuttamatta, jos he arvioivat, ettei nuori ole nuorisolain 10 §:ssä tarkoitettujen palvelujen ja muun tuen tarpeessa. (Laki nuorisolain 11 §:n muuttamisesta, 2020/1232.)

Edellä mainitun estämättä tiedot joilla nuoreen on mahdollista saada yhteys ja joiden avulla tunnistetaan nuori, voidaan seuraavasti luovuttaa nuoren kotikunnan etsivälle nuorisotyölle: ilman jatko-opintopaikkaa olevasta perusopetuksen päättäneestä nuoresta, koulutuksen keskeyttäneestä oppivelvollisesta nuoresta sekä muu kuin 11 §:ssä tarkoitettu viranomainen ja Kansanelämlaitos (KELA) voivat luovuttaa henkilötiedot nuoresta, jos he arvioivat nuoren tilanteen ja tuen tarpeen kokonaisuudessaan huomioon otettuna nuoren tarvitsevan oitis tukea päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin. (Paananen ym., 2022, s. 77.)

Nuoresta luovutettuja tietoja käsitellään huolellisesti, salassapitosäädösten mukaan, ne ovat tarkoitettu vain etsivän nuorisotyön käyttöön ja nuorten asioista puhutaan harkiten myös omassa työyhteisössä. Salassapitosäädösten

mukaisesti nuoren tietoja ei missään tapauksessa luovuteta sivullisille tai muille toimijoille ilman nuoren tai alaikäisen nuoren ja hänen huoltajansa suostumusta. Salassapidon estämättä nuoren tiedot luovutetaan viranomaiselle, jos jokin viranomaiselle tehtävän ilmoituksen velvollisuudet etsivän mielestä täyttyvät esimerkiksi lastensuojeluilmoitus, sosiaalihoitolain mukainen ilmoitus ja rikoslain mukainen ilmoitus. Näissäkin tapauksissa tietojen luovuttamisesta kerrotaan nuorelle ja alaikäisen nuoren huoltajalle, jos mahdollista mielellään ennen ilmoituksen tekemistä. Etsivässä nuorisotyössä kirjataan asiakastietojärjestelmään, mitä ja kenelle tietoja nuoresta on annettu. Nuorella ja alaikäisen kohdalla myös huoltajalla on aina oikeus tietää, miten etsivässä nuorisotyössä kerättäviä henkilötietoja käsitellään ja kenelle niitä luovutetaan. Nuorilla on myös mahdollisuus pyytää nähdä etsivän nuorisotyöntekijän tekemät kirjaukset itsestään. Asiakkuuden aikana kerättyjä tietoja ei arkistoida vaan ne hävitetään asianmukaisesti. Vain anonyymejä tietoja etsivän nuorisotyön asiakkuudessa olleista voidaan arkistoida. (Paananen ym., 2022, s. 79.)

3 NUORI AIKUINEN

3.1 Määritelmä

Nuoruus ei käsitteenä ole yksiselitteinen. Nuoruutta voidaan tarkastella sosiaalisena välivaiheena, joka sijoittuu lapsuuden riippuvaisuuden ja aikuisuuden itsenäistymisen väliin. Nuoruus alkaa murrosiästä, joka yleensä alkaa 13-vuotiaana. Lain mukaan nuoren määritelmä iällisesti on alle 29-vuotias nuori (Nuorisolaki 1285/2016, 1 luku 2 §). Etsivässä nuorisotyössä nuorten määritelty ikä on 15–29-vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset. Nuoret aikuiset –määritelmällä opinnäytetyössäni viitataan alle 29-vuotiaisiin täysi-ikäisiin henkilöihin.

3.2 Nuorten hyvinvointi Suomessa

Suurelta osin nuoret ja nuoret aikuiset voivat Suomessa hyvin. Kuitenkin yhteiskunnassamme on ongelmia liittyen nuorten terveyteen, sosiaaliseen hyvinvointiin ja itsensä toteuttamisen mahdollisuuksiin. Nuorten hyvinvointi voidaan sanoittaa mustavalkoiseksi ja yhteiskuntaa puhuttavat nuorten ongelmat kasaantuvatkin marginaaliselle joukolle. Hyvinvoinnin mustavalkoisuus johtaa nuorten kannalta vaikeisiin elämäntilanteisiin ja yhteiskunnan kannalta muun muassa yhteiskunnan tarjoamien palveluiden kuormittumiseen, yhteiskunnassa vallitsevan luottamuksen rappeutumiseen ja vastakkainasetteluiden lisääntymiseen. (Allianssi, n.d.)

Nuorisobarometrin (2022) mukaan eniten epävarmuutta ja turvattomuutta nuoret ja nuoret aikuiset kokivat oman tulevaisuuden näkymän, toimeentulon, työn saamisen ja opiskelun kohdalla. Nuoret kokevat syrjäytymisen osuvan jokaiseen elämän osa-alueen ulkopuolisuuteen eikä pelkästään esimerkiksi työelämään tai koulutukseen. Kuitenkin Nuorisobarometriä tarkasteltaessa, voitiin havaita, että eniten oma syrjäytyminen huoletti erityisesti työttöminä olevia ja koulutuksen ulkopuolelle jääneitä. (Kivijärvi, 2022, s. 30–31.) Eli juuri niitä nuoria, joita etsivän nuorisotyön on tarkoitus auttaa pääsemään osaksi yhteiskuntaa.

Työ, yhteisöllisyys ja sosiaalinen osallisuus ovat tärkeitä jokaiselle meistä. Syrjäytyminen nuorena on vaikeaa korjata ja yhteiskunnalle kallista. Yhteiskuntamme tärkeimpiä on nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen ja mahdollisimman nopea korjaaminen, joka on ilmennyt Suomen suurimmaksi yhteiskunnalliseksi ongelmaksi. (Allianssi, n.d.) Etsivä nuorisotyö vastaa tähän tarpeeseen antamalla nuorille ja nuorille aikuisille yhteisöllisen elämän ja työuran kannalta olennaisia taitoja ohjaamalla ja auttamalla tuen tarpeessa olevia nuoria ja nuoria aikuisia.

Kuten aikaisemmin mainitsinkin yksilökohtaisten ongelmien lisäksi, syrjäytyminen on yhteiskunnalle kallista. Yksi syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle noin 90 000 € 28-ikävuoteen mennessä. Pelkästään yhden ikäluokan

aiheuttamat kustannukset yhteiskunnalle koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle jäämisestä ovat runsaat 600 miljoonaa euroa. (Allianssi, n.d.) Yhden nuoren jääminen pelkästään peruskoulutuksen varaan tuo yhteiskunnalle vähintään 370 000 euron taloudellisen menetyksen, joka lisää merkittävästi myös nuoren syrjäytymisriskiä (Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, 2024). Alle 29-vuotiaiden nuorten syrjäytyminen on yhteiskunnalle inhimillisesti sekä taloudellisesti merkittävä menetys. Lukuja tarkasteltaessa en näe Suomen taloudella olevan varaa yhteenkään syrjäytyneeseen nuoreen, jos siihen on koskaan varaa ollutkaan. Päättäjien ei näin tärkeää aihetta käsiteltäessä edes pitäisi miettiä rahavarantoja vaan niitä nuoria ja nuoria aikuisia, joita etsivä nuorisotyö pelastaa syrjäytymiseltä ja auttaa pääsemään osaksi yhteiskuntaa.

Syrjäytyneistä nuorista ja nuorista aikuisista käytetään myös termiä NEET-nuori. Tällä tarkoitetaan yleisesti nuoria, jotka eivät ole työelämässä, koulutuksessa, valmennuksessa eivätkä suorittamassa asevelvollisuutta. Termi tulee englanninkielisistä sanoista Not in Employment, Education or Training. (Allianssi, n.d.)

Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on yhä korkealla. Inton hallitusohjelmatavoitteiden (2023) mukaan noin 10 % 15–29-vuotiaista nuorista ja nuorista aikuisista ei ollut työssä eikä koulutuksessa. Pitkäaikaistyöttömien, alle 29-vuotiaiden nuorten, määrä oli vuoden 2023 alussa järkevät 85 000. Nuorten pitkittynyt työttömyys on selkeästi kasvava ongelma. (Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, 2023.) Tutkimuksissa on huomattu, että NEET-tilanteessa olevilla nuorilla on muita suurempi riski syrjäytyä yhteiskunnassamme.

Salla Ikäheimon tutkimuksen rekisteriaineiston loppupäätelmän mukaan syrjäytyneet nuoret ovat vertailuryhmiä sairaampia ja tämän myötä käyttävät myös enemmän terveydenhuollon palveluita ja lääkkeitä. Kuitenkaan ei voida sanoa, että kustannukset johtuisivat syrjäytymisestä itsessään. Syrjäytyminen todennäköisesti aiheuttaa terveysongelmia, jotka luonnollisesti lisäävät jo valmiiksi isoja kustannuksia. Todennäköistä kuitenkin on, että myös huono terveydentila, esimerkiksi mielenterveysongelmat, voivat johtaa

syrytymiseen. Syrytyneiden nuorten mielenterveysongelmien kehittymiseen vaikuttaa mahdollisesti myös se, etteivät he kenties saa tarvitsemaansa terveyspalveluita. Syrytymisen syyt ovat toisin sanoen monisäikeisiä. (Ikäheimo, 2015, s. 40.)

Sosiaaliturvan varassa elävät NEET-nuoret ovat niitä nuoria, joista huoli nousee esiin yhteiskuntamme keskusteluissa. He lisäävät sosiaaliturvan menoja esimerkiksi kasvattamalla toimeentulomenoja ja mahdollisesti työttömyyden aiheuttamien mielenterveysongelmien menoja. (Helne & Hirvilammi, 2021, s. 195.) Helnen ja Hirvilammin Kelan tutkimuksen (2021) nuorten ryhmähaastattelussa ilmenee, että erilaisten etuuksien ja tukien varassa elävien nuorten elämä on taloudellisesti niukkaa. Etenkin toimeentulotuen tasoa pidetään liian alhaisena. Liian hyvällä toimeentulotuella voi johtaa joidenkin kohdalla työn välttelyyn, joka ei ole tarkoituksena. Mutta matala toimeentulotuen määrä johtaa monen nuoren kohdalla pikavippien ja muiden lainojen ottamiseen, ajattelun niiden helpottavan edes hetkellisesti taloutta, kun tukirahat eivät muuten riitä elämän peruskustannuksien kattamiseen. Tämän jälkeen ollaankin isomassa velkakierroksessa ja usein päädytään ulosottoon asti, koska ei pystytä maksamaan otettuja lainoja takaisin sovittu mukaisesti. Tämä taas vaikuttaa hyvinvoinnin heikkenemiseen, mielenterveyden ongelmien pahentumiseen ja mahdollisten päihteiden käytön lisääntymiseen.

Koska rahaa tarvitaan elämässä paljon muuhunkin kuin ruokaan tai asumiseen, vähätuloinen yleensä kokee jäävänsä paitsi parempituloisten mahdollisuuksien rikastamasta elämästä. Pitkäaikaisen köyhyyden seurauksena nuori muuttuu toimijana ja valinnanvapaus kaventuu. Nuoret kokevat köyhyyden vaikuttavan haitallisesti myös ihmissuhteisiin, estäen jopa perhe-elämän aloittamisen. Kaiken kaikkiaan vähävaraisilta nuorilta puuttuvat mahdollisuudet monien heidän hyvinvointiaan edistävien asioiden tekemiseen. (Helne & Hirvilammi, 2021, s. 198.)

Nuoret pitävät sosiaaliturvajärjestelmän toimintaa ennakoimattomana. He kuvaavat järjestelmää epävakaaaksi rakennelmaksi, jossa päätökset riippuvat pitkälti siitä, kuka niitä tekee. Nuorilta vaaditaan paljon itseohjautuvuutta ja

aktiivisuutta, jotta asiat etenisivät nopeasti. Nuoret kuvailevat kokemuksiansa perusteella sosiaaliturvajärjestelmää tietämättömäksi, leimaavaksi, häpeän pelkoa tuovaksi, epäluotettavaksi, kankeaksi ja kuulemattomaksi. Vaikka nuoret ensisijaisesti kuvaavat järjestelmää, jossa on vaikea löytää heitä aidosti kasvokkain kohtaavaa ihmistä, on heillä kokemuksia myös vastavuoroisista suhteista. Nuoret ovat myös löytäneet ratkaisuehdotuksia sosiaaliturvajärjestelmän koettuihin ongelmiin. Helnen ja Hirvilammin tutkimuksessa nousi esiin, että nuorten ratkaisuehdotuksissa oli muun muassa Kelan verkkosivujen ja päätösten selventäminen entisestään, neuvonnan lisääminen ja viranomaisyhteistyön parantaminen sekä vähemmän syyllistävä kohtelu. (Helne & Hirvilammi, 2021, s. 288–290.)

Helnen ja Hirvilammin Kelan tutkimuksesta (2021) voimme päätellä, että aktiiviseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi säädetty sosiaaliturvajärjestelmä ei tue riittävästi nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Järjestelmä sivuuttaa merkityksellisen työn löytämiseksi tarvittavan hyvinvoinnin tukemisen sekä muun merkityksellisen tekemisen lukuun ottamatta palkkatyötä. Nuoret kokevat tarvitsevansa elämäntilanteidensa kokonaisuuden huomioivia, yhtenäisiä palveluita. (Helne & Hirvilammi, 2021, s. 300–301.)

3.3 Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen

Nuorten syrjäytymisen ehkäisyä on tehty useampia vuosia monen eri tahon ja monen eri toimenpidekokonaisuuden avulla. Nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä toteutetaan sosiaali- ja terveysministeriön, opetusministeriön ja työministeriön hallinonaloilla yksittäisesti, että yhteistyön avulla. Luotuja toimenpiteitä syrjäytymisen ehkäisyyn rahoitetaan valtionavustuksilla ja hankeavustuksilla. Paikallisella tasolla moniammatillisen yhteistyön tehostaminen ja panostus nuorten ja nuorten aikuisten olemassa oleviin palveluihin ovat nuorten syrjäytymisen ehkäisyä. Näillä toimilla katsotaan olevan huomattava merkitys valtiontaloudelle. (Valtiontalouden tarkastusviraston toimintatarkastuskertomus 146/2007, s. 15.)

Syrjäytymisessä huono-osaisuus kasautuu ja sen eri ulottuvuudet kuten köyhyys, heikko terveydentila, matala koulutus ja päihde- ja mielenterveysongelmat voimistavat toisiaan, joka johtaa yhteiskunnan peruspalveluiden ulkopuolelle jäämiseen. Nuorten marginaalisuus, oman elämän vallan puute ja köyhyys kuvaavat syrjäytymistä. Köyhyys liittyy myös yhteiskunnallisen eriarvoisuuden ja yksinäisyyden, syrjäytymisen ja merkityksettömyyden kokemuksiin. Epäonnistumisen tunnetta koetaan työelämän tai koulutuksen ulkopuolelle jäämisestä syrjäytyneiden tai syrjäytymisvaarassa olevien nuorten keskuudessa. Häpeän tunnetta koetaan tässä tilanteessa ja avun hakemisessa, joka voi estää nuorta hakeutumasta palveluiden piiriin tai vastaanottamasta tarvittavaa apua. Kaavoihin kangistuneiden ja kynnyksettömien palveluiden takia nuoret voivat kokea kuulluksi tulemattomuutta. (Leskelä ym., 2022, s. 14.)

Syrjäytymisen ehkäisy sisältää kaikki toimenpiteet, joilla pyritään katkaistamaan syrjäytymiseen johtava kehitys. Ennaltaehkäisevissä toimenpiteissä tarkoituksena on havaita nuoresta piirteitä, jotka voivat johtaa syrjäytymiseen. Syrjäytymisessä on viis vaihetta, joista kolme ensimmäistä ovat vielä ennaltaehkäisyn vaiheita. Vaikeudet kotona, koulun keskeyttäminen tai ajautuminen huonoon työtilanteeseen kertovat syrjäytymisen alkutekijöistä. Kun nuorella havaitaan selkeämpiä syrjäytymisen merkkejä, kuten kriminalisoituminen, alkoholisoituminen, eristäytyminen, sosiaaliturvan varainen toimeentulo tai laitostuminen, eivät syrjäytymisen ehkäisyn toimenpiteet ole enää ennaltaehkäiseviä vaan korjaavia. Mitä pahemmaksi syrjäytymisen kehityksen annetaan edetä, sitä vaikeampi sitä on pysäyttää. Näin ollen pääseminen työelämään, opintoihin tai muihin tarpeellisiin palveluihin vaikeutua ja jopa estyy. (Valtiontalouden tarkastusviraston toimintatarkastuskertomus 146/2007, s. 19.)

Syrjäytymisen syyt muodostavat laajan kirjon haasteita, joihin täytyy puuttua löytämällä juurisyy eikä hoitamalla vain ilmeneviä oireita.

Syrjäytymistä ehkäisevässä työssä onkin käytännön haasteena palvelukokonaisuuden pirstaleisuus, jolloin oikea aikainen reagointi ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tunnistaminen ovat riittämättömiä. (Leskelä ym., 2022, s. 14–15.) Kun palvelut eivät tavoita tai ole houkuttelevia, osa nuorista jää

väistämättä kohtaamatta ja saattamatta palveluiden piiriin (Määttä & Määttä, 2015, s. 81).

Nuorten ja nuorten aikuisten lisääntynyt oireilu ja pahoinvointi heijastuvat erityisesti kasvaneeseen sosiaali- ja terveystalouden tarpeeseen ja käyttöön. Mitä kauemmin ja vahvemmin nuori oireilee, todennäköisempää on, että hän tarvitsee intensiivisempiä palvelumuotoja ennaltaehkäisevien sijaan. On kuitenkin huomioitava, että vaikka näiden palveluiden tarve on kasvussa, nuoren voi olla vaikea päästä mm. mielenterveyspalveluiden piiriin, jos hänellä on samanaikaisesti päihdeongelmia tai päihdetaustaa. Määtän ja Piironen selvityksessä (2022) ongelmaa kuvattiin eräässä kunnassa näin:

Jos nuorella on päihdetaustaa tai vain satunnaista kannabiksen käyttöä, ovet sulkeutuvat mielenterveyspalveluihin eikä terapiaan pääse. Aluksi vaaditaan ehdotonta päihdeettömyyttä ja puhtaat seulat, vaikka juuri päihdeettömyyteen voisi saada välineitä mielenterveyden ammattilaisia tapaamalla – pääsisi käsittelemään niitä tekijöitä, jotka osin ovat olleet johtamassa päihdeiden käyttöön. (Määttä & Piironen, 2022, s. 24.)

Nuoret ja nuoret aikuiset tarvitsevat enemmän vaihtoehtoisia matalamman kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluja niihin tilanteisiin, kun palveluntarve on selkeä, mutta palveluiden piiriin ei pääse esimerkiksi nuoren päihdetaustan takia.

Mielenterveys muodostuu vuorovaikutussuhteiden avulla. Mielenterveyden epävakaus horjuttaa myös ihmissuhteita, jolloin sosiaalinen pääoma vähenee. Mielenterveyden ongelmista kärsivälle nuorelle ja nuorelle aikuiselle koettu ulkopuolisuus on peräisin sosiaalisista suhteista. Masentuneet ja masennuksesta toipuvat nuoret tunnistavat masentumisen taustaan ja masennukseen yhdistyvän ulkopuolisuuden kokemuksen. Ympäristö toimii vahvistajana yksilön erilaisuuden ja ulkopuolisuuden tunteissa. Sairaudentakuu, oma kokemusmaailma sekä ympäristön luomat haitalliset yhteisvaikutukset aiheuttavat sosiaalisista suhteista vetäytymistä ja syrjäytymistä. Ulkopuolisuuden kokemuksen ja syrjäytymisen voidaan ajatella olevan yhteydessä toisiinsa.

Ihmissuhteet ovat keskeisessä osassa mielenterveydenongelmista toipumisessa ja kuntoutumisessa. (Laine ym., 2010, s. 86.)

Mielialan huonontuminen, mielihyvän kokemisen katoaminen, henkisen vireyden heikkeneminen, lamaantuminen, jatkuva väsymys, keskittymiskyvyn puute, muistihäiriöt, avuttomuuden ja toivottomuuden tunne, itsensä syyllistäminen sekä kuoleman toiveet ja itsetuhoisuus ovat masennuksen oireita. Tärkeää on huomioida, että masentuneiden on mahdotonta parantua omalla tahdonvoimallaan. Masennuksen riskitekijöihin kuuluvat yksinäisyys ja yksinäisyyden tunne. (Heiskanen & Saaristo, 2011, s. 98.)

Syrjäytyminen heikentää luonnollisesti sosiaalisia suhteita, joskus syrjäytyminen johtaa ihmissuhteiden katkeamiseen. Yhteisöihin osallistuminen ja yhteisöllinen vuorovaikutus on monin tavoin ehkäisevää ja korjaavaa syrjäytymisen aiheuttamissa sosiaalisissa ongelmissa. Päivittäinen ja kasvokkainen vuorovaikutus, kohtaaminen ja yhteinen tekeminen tuottavat hyvinvointia ja edistävät terveydellistä paranemista. (Laine ym., 2010, s. 29.) Etsivä nuorisotyö on tarkoituksensa vuoksi yksi tärkeimpiä kynnyksettömiä keinoja syrjäytymisen ehkäisemisessä. Se tarjoaa nuorille turvallisen sosiaalisen kontaktin ja ohjaa nuoret eteenpäin palveluihin, joissa tarjotaan säännöllistä sosiaalista kanssakäymistä ja joissa on mahdollista luoda uusia ihmissuhteita.

Jokainen nuori on yksilönä arvokas. Nuoret ja nuoret aikuiset tarvitsevat tukea ja turvaa elämässään, heitä ei kuulu jättää ongelmiansa ja kysymystensä äärelle yksin. Avun hakeminen kertoo aina nuoren omasta vahvuudesta. Ongelmaisesta nuoresta ja nuoren aikuisen itsetunnon vahvistajina toimivat aito ja kiireetön kohtaaminen, rinnalla kulkeminen sekä kysymys, mitä sinulle kuuluu (Erkko & Hannukkala, 2015, s. 226). Toisille nuorille etsivä nuorisotyöntekijä on ainut aikuinen, jolla on aikaa kuunnella ja on aidosti kiinnostunut mitä nuorelle oikeasti kuuluu. Näitä turvallisia aidosti välittäviä aikuisia tarvitaan kentälle enemmän.

4 ETSIVÄN NUORISOTYÖN YHTEISTYÖKUMPPANIT

Etsivän nuorisotyöntekijän tukena työssä ovat muut ammattilaiset ja palvelut. Jotta onnistumisia työssä saadaan, on yhteistyö muiden toimijoiden kanssa elintärkeää. Verkostoissaan etsivät nuorisotyöntekijät tekevät työtään tunnetuksi sekä varmistavat tiedon kulkemista ja yhteisten toimintamallien sujuvuutta. Etsivät toimivat nuoren kanssa ns. samalta puolen pöytää ja huolehtivat nuoren kuulluksi tulemisesta ja siitä, että nuori pääsee vaikuttamaan omaa elämäänsä koskeviin päätöksiin ja prosesseihin.

Etsivän tarkoitus verkostoissa nuoren rinnalla kulkijana, on auttaa nuorta tuomaan esille tarpeellisia tietoja oman tahtonsa ja mielipiteensä lisäksi. Verkostoissa yhtenä etsivän nuorisotyön tehtävänä on viestiä nuorelle luottamusta ammattilaisiin, yhteiskuntaan ja palvelujärjestelmään. Viranomaisille ja yhteistyökumppaneille etsivät tuovat lisää tietoutta nuoren odotuksista ja kokemusmaailmasta. (Paananen ym., 2022, s. 39.)

Nopea ja vaivaton avun saanti muiltakin nuoren kanssa toimivilta etsivän nuorisotyön lisäksi on tärkeää nuoren hyvinvoinnin edistämisen kannalta. Tämän toteutuessa etsivän nuorisotyön ei tarvitse osata perin pohjin kaikkia niitä monipuolisia aloja, joita koskevien kysymysten äärellä nuoren kanssa työskennellään. Kun havaitaan nuoren tarve uudenlaisille tukiverkostoille, nuoren kokonaisvaltaisen elämäntilanteen tunteva etsivä nuorisotyöntekijä voi tehdä aloitteen ja kutsua koolle tarpeelliset ammattilaiset. Ensisijaisesti etsivällä nuorisotyöllä ei ole vastuuta edellä mainitun tai muulla tavoin rakentuneen tukiverkoston koordinoinnista ja sen tapaamisten järjestämisestä. (Paananen ym., 2022, s. 38.)

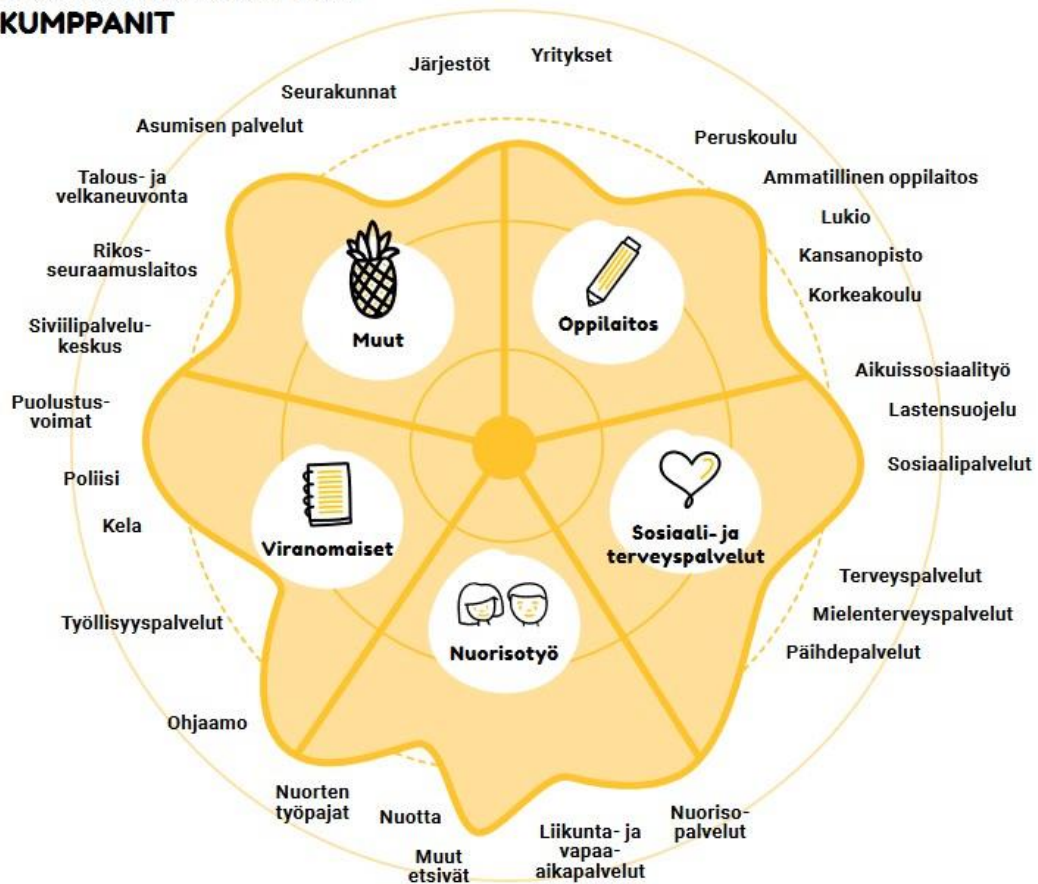
Verkostoissa toimiminen edellyttää etsivältä nuorisotyöntekijältä lujaa otetta työnsä arvoista ja kirkasta kuvaa perustehtävistään sekä tavoitteistaan. Verkostoissa toimiessaan etsivän tehtävänä on kunnioittaa nuoren itsemääräämisoikeutta ja toimijuutta oman elämänsä asiantuntijana. Yhteistyökumppaneita täytyy joskus muistuttaa, ettei etsivässä nuorisotyössä koskaan tehdä nuorta velvoittavia päätöksiä, käytetä viranomaisvaltaa tai rekistereitä eikä

käsitellä nuoren tietoja ilman hänen lupaansa hänen tietämättään. (Paananen ym., 2022, s. 40.)

4.1 Eri yhteistyökumppanit

Etsivällä nuorisotyöllä on laaja monialainen yhteistyöverkosto. Verkostoyhteistyön kumppanit voivat vaihdella suurestikin paikallisista kohderyhmistä, nuorten tarpeista, alueen palvelutarjonnasta sekä etsivän nuorisotyön organisaation resursseista ja työtavoista riippuen (kuva 1).

ETSIVÄN NUORISOTYÖN KUMPPANIT

Kuva 1. Etsivän nuorisotyön kumppanit. (Etsivän nuorisotyön käsikirja, 2022)

Etsivällä nuorisotyöntekijällä on luonnollisesti läheinen yhteistyö esimerkiksi muiden nuorten kanssa toimivien tahojen kuten työpajojen, Ohjaamoiden, sosiaali- ja terveysterveystoimien, Kelan ja työeläkelaitoksen kanssa. Toisen asteen oppilaitosten kanssa tehtävässä yhteistyössä keskitytään enemmän

keskeyttämisvaarassa, keskeytyksen saaneiden ja koulupudokkaiden tavoittamiseen ja tukemiseen. Oppivelvollisten nuorten kanssa yhteistyö lähtee nuoren omasta tarpeesta. Tällöin yhteistyössä toimitaan kunnan Valpas-ohjaajan ja nuoren kanssa. (Paananen ym., 2022, s. 38.)

Puolustusvoimien ja siviilipalveluskeskuksen kanssa tehtävä yhteistyö keskittyy erityisesti kutsuntoihin sekä ase- tai siviilipalveluksen keskeyttäneiden sekä palveluskelpoisuuden puuttumisen vuoksi vapautettujen nuorten tukemiseen eli tällöin etsivä nuorisotyö toimii Aikalisätoimintana. (Paananen ym., 2022, s. 38.)

Etsivän nuorisotyön suositellaan kuuluvan kunnan lakisääteiseen nuorten ohjaus- ja palveluverkostoon, joka kokoaa tietoa nuorten kasvu- ja elinoloista ja edistää palveluiden yhteensovittamista. Verkoston tehtävänä on nuorille tarkoitettujen palvelujen tarkoituksenmukaisen toiminnan kehittäminen, nuorten omaehtoisen toiminnan ja osallisuuden vahvistaminen sekä nuorten kasvu- ja elinolojen tietojen koonti ja arvioiminen (Nuorisolaki 1285/2016, 3 luku 9§). Palveluverkostossa kuuluu nostaa esiin paikkakunnalla havaittuja palvelu- ja nuoria koskevia ajankohtaisia ilmiöitä. (Paananen ym., 2022, s. 38.)

Vuonna 2021 syksyllä voimaan tullut uusi oppivelvollisuuslaki (1214/2020) heijastuu etsivän nuorisotyön toimintaan. Entistä vahvemmin alle 18-vuotiaiden eli oppivelvollisuusikäisten riittävästä ohjauksesta vastaa ensisijaisesti koulutuksen järjestäjät. Nuoren asuinkunnalla on viimesijainen vastuu huolehtia oppivelvollisuuden suorittamisesta. Lakiuudistus poisti ilmoitusvelvollisuuden nuorisolain (1232/2020) mukaisesti nuoren kotikunnan etsivälle nuorisotyölle alle 18-vuotiaiden, eli oppivelvollisten, nuorten osalta. Oppilaitoksilla on kuitenkin velvollisuus ilmoittaa 18–28-vuotiaat koulutuksensa keskeyttäneet nuoret kotikunnan etsivään nuorisotyöhön kuten ennenkin. Ilmoittamisen ja muun yhteistyön sujuvuutta ajatellen etsivien nuorisotyöntekijöiden ja oppilaitosten onkin hyvä säilyttää läheiset yhteistyösuhteet keskenään oppivelvollisuuslain ilmoitusvelvollisuuden muuttumisesta huolimatta.

Uudistetun nuorisolain 11 §:n mukaisesti opetuksen ja koulutuksen järjestäjät voivat kokonaisvaltaisesti nuoren etua ajatellen ilmoittaa ilman opintopaikkaa

jääneitä tai koulutuksen keskeyttäneitä oppivelvollisia nuoria kotikunnan etsivään nuorisotyöhön niin kuin ennenkin, vaikka ensisijainen velvollisuus nuoren henkilötietojen luovuttamisesta liittyykin nykyisin pelkästään asuinkunnalle ilmoittamisessa. (Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, n.d.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on todennut 22.2.2021 päivätyssä kirjeessään etsivään nuorisotyöhön liittyvistä muutoksista (VN/4646/2021-OKM-1), että oppivelvollisuuslain 14 §:ssä säädetyn oppivelvollisen asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu ei kuulu etsivän nuorisotyöntekijän tehtäviin. Etsivä nuorisotyöntekijä voi olla mukana nuoren rinnalla ohjaamassa häntä hänelle soveltuvaan koulutukseen tai muihin tarvittaviin palveluihin, kunhan nuorisolakia noudatetaan ja koetaan etsivän nuorisotyön tuki nuorelle tarpeelliseksi myös muilta osin. OKM kiinnittää erityistä huomiota kirjeessään siihen, että etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön, johon ei liity nuorelle pakkoa tai velvollisuutta toisin kuin uuden oppivelvollisuuslain mukaisessa Valpas-ohjaajan tehtävässä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2021.)

4.2 Yhteistyö etsivän nuorisotyön kanssa

Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa voi alueellisesti erota paljonkin, sillä tarpeet, toimijat ja toimintakulttuurit kunnissa vaihtelevat. Tästä syystä onkin tärkeää löytää jokaiselle alueelle omia toimivia toimintatapoja, vahvistaa ja kehittää niitä. (Vilen, 2018, s. 53.)

Etsivässä nuorisotyössä omien ja muiden ammattilaisten tehtävien välinen rajaaminen on todella tärkeää. Etsivän ei kuulu hoitaa toisten ammattilaisten työtehtäviä tai paikata vajeita muissa palveluissa. Perustyöhön kuuluvaa yksilötyötä tehdessä rajat saattavat hämärtyä varsinkin, kun nuoren avun tarve kohdistuu esim. mielenterveys- ja päihdetyön teemoihin tai sosiaalityön tarpeisiin, mutta näistä huolimatta etsivän nuorisotyöntekijän täytyy osata pitää kiinni oman työnsä rajoista ja raameista. (Vilen, 2018, s. 52.)

Monialainen yhteistyö edellyttää paikallisen palvelujärjestelmän tuntemista, vahvaa verkostoitumista ja säännöllistä viestintää. Nuorten parissa toimivia tahoja on tarkkailtava ja pidettävä ajan hermolla säännöllisesti. Yhdessä heidän kanssaan on hyvä sopia työnjakoa ja sitä, kuinka hyvin nykyiset toimintatavat vastaavat nuoren yksilöllisiä tarpeita. Näin varmistetaan nuorten ohjausprosessien mahdollisimman mutkaton sujuminen ja ettei palvelujen välille pääse syntymään tietokatkoksia. Tämä ei saa kuitenkaan jäädä etsivän nuorisotyöntekijän tehtäväksi, vaan muiden toimijoiden, organisaatioiden ja esimiesten täytyy ottaa vastuuta palvelujärjestelmän paikkaamisesta ja yhteistyön tiivistämisestä. (Vilen, 2018, s. 53.)

Yhteistyöverkoston kautta etsivät nuorisotyöntekijät tekevät omaa työtään tunnetuksi muille toimijoille ja saavat tietoonsa tukea tarvitsevia nuoria sekä ohjaavat yhteistyöverkostoille jo asiakkaana olevia nuoria, jotka tarvitsevat kyseisten toimijoiden palveluja. Yhteistyökumppaneiden tietouden lisääminen etsivästä nuorisotyöstä auttaa tavoittamaan nuoria ja yhteisöjä, jotka eivät välttämättä muuten kuulisi tästä toiminnasta.

Muiden toimijoiden hyvä tuntemus etsivän nuorisotyön tehtävästä ja ymmärtäminen työn hyödyistä ja vaikuttavuudesta vaikuttaa osaamiseen kertoa luontevasti ja luotettavasti nuorille etsivän nuorisotyön työn sisällöstä. Yhdessä erilaisten monialaisten toimijoiden kanssa edistetään nuorten hyvinvointia yhteiskunnassamme ja huolehditaan heidän äänensä kuulumisesta varsinkin heitä koskevien päätösten teossa. (Paananen ym., 2022, s. 36.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Kohderyhmä ja sen valinta

Laadullisessa tutkimuksessa tähdätään ymmärrykseen tarkasteltavasta ilmiöstä tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden näkökulmista. Laadullista tutkimusta tehtäessä tutkijan on oltava kiinnostunut tutkittavien henkilöiden

kokemuksista, ajatuksista, tunteista ja henkilöiden antamista merkityksistä tutkimuksen kohteena olevalle asialle. (Puusa & Juuti, 2020, s. 9.)

Tutkimukseni kohderyhmänä ovat nuoret aikuiset (alle 29-vuotiaat täysi-ikäiset), etsivän nuorisotyön ammattilaiset sekä heidän yhteistyökumppaninsa. Valitsin kohderyhmäkseni tämän laajan repertuaarin eri toimijoita, koska kuka tietäisi paremmin etsivän nuorisotyön merkityksestä kuin itse etsivän nuorisotyön ammattilaiset, heidän kohtaamansa ja tukemansa nuoret aikuiset sekä heidän laaja yhteistyöverkostonsa.

5.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymykseni valikoitui ajankohtaisista teemoista liittyen etsivään nuorisotyöhön ja tutkimukseni kohderyhmistä. Tutkimuskysymyksillä on tarkoitus saada selville etsivän nuorisotyön valtakunnallista merkittävyyttä yhteiskunnassamme sekä miten etsivään nuorisotyöhön kohdennetut valtionavustusleikkaukset tulevat vaikuttamaan etsivän nuorisotyön tekemään työhön.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksinä ovat:

1. Kuinka yhteiskunnallisesti merkittävää työtä etsivä nuorisotyö on?
2. Kuinka nuoret aikuiset (18–29-vuotiaat) kokevat etsivän nuorisotyön?
3. Miten valtionavustusten vähentäminen etsivästä nuorisotyöstä tulee näkymään yhteistyökumppaneiden työssä?

5.3 Tutkimusaineiston kerääminen ja menetelmät

Laadullista tutkimusta tehdessä on hyvä pitää mielessä, että tutkijan tarkastelemat käsitteet saattavat ohjata hänen tekemiään havaintoja tutkittavasta asiasta. Laadullinen tutkimus ei olekaan luonteeltaan puhtaan tiedon esille nostamista vaan vuorovaikutusta tutkimuksen kohteena olevien ihmisten kanssa. Tutkija mieltää itsensä noviisiksi tutkittavaan ilmiöön nähden ja haluaa päästä

sisälle tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden sosiaaliseen todellisuuteen. (Puusa & Juuti, 2020, s. 101.)

Laadullisessa tutkimuksessa hyväksytään fenomenologiset eli sellaiset tutkimuskohteeseen liittyvät oletukset, joissa kohde tulee huomatuksi omana itsenään. Tämä tarkoittaa sitä, että fenomenologisessa tutkimuksessa tarkoituksena on päästä sisälle tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden todellisuuteen. Fenomenologisessa tutkimuksessa tarkastellaankin tutkittavaa ilmiötä tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden kokemusten kautta, niin kuin laadullisessa tutkimuksessakin on tarkoituksena. (Puusa & Juuti, 2020, s. 297.)

Tutkimuksessani kysymysten muoto ja järjestys on vakioitu eli ne esitetään kaikille tutkittaville kohderyhmille samalla tavalla, samaa järjestystä noudattaen. Käytän kyselyissäni monivalintakysymyksiä, joiden avulla vastaaja saa helpommin valikoida vastauksen joka on lähimpänä omaa mielipidettään. Käytän myös avoimia kysymyksiä, joiden avulla saan vastaajan henkilökohtaisemmin kertomaan mielipiteensä kysytyyn asiaan. Sähköisen kyselyn avulla on tarkoitus saada suurempi vastausosuus sekä saavuttaa mahdollisimman moni kohderyhmiin kuuluva henkilö. Sähköinen kysely on vastaajia ajatellen myös kynnykseltään matala, vähän aikaa vievä ja tarvitsee vain laitteen (puhelin, tietokone, tabletti) jossa on internet yhteys.

5.4 Tutkimusaineiston analysointi

Aineiston analyysissä onnistuneet tulkinnat ovat laadullisen tutkimuksen päämääränä. Jos analyysi jää vain pinnalliselle tasolle, on vaarana, että tutkija virheellisesti käsittelee kaikkia tutkimuksen tuloksia samantasoisina ja yhtä tärkeinä. Onnistuneen tutkimuksen edellytyksenä on, että tuloksissa siirrytään korkeammalle abstraktiotasolle. Tarkoitetaan, että tutkijan tulee viedä analyysiprosessi niin pitkälle, että hän pystyy puhumaan aineistosta yleisellä tasolla yksittäistapausten sijaan. Puhutaan siis abstrahoinnista eli yleiskäsityksen muodostamista yksinkertaistamalla ja yleistämällä aineistosta saatua tietoa. (Puusa & Juuti, 2020, s. 148.)

Tutkijalla on ainakin kaksi tapaa lähestyä laadullista aineistoa. Analyysia voidaan tehdä olettamalla, että käytetty aineisto kertoo vääristelemättömän todellisuuden ja eri menetelmiä käyttämällä on mahdollista saada todenmukaista tietoa tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä ja sen ilmenemisestä arjessa. Analysoitavaa aineistoa voidaan lähestyä myös suhteellisemmin ja ajatella sen olevan tilanteen ja tarkoituksen mukaan muovautunut. Asetetut tutkimustavoitteet ja tutkijat omaksumat taustaoletukset päättävät hänen suhtautumisensa aineistoonsa. (Puusa & Juuti, 2020, s. 149.)

Jotta laadullinen tutkimus tehdään oikein, tulee tutkijan olla avoin aineistolle ja pyrkiä lukemaan sitä avoimesti, ilman teoreettisia näkökulmia. Tutkija analysoi aineistosta ilmeneviä merkityskokonaisuuksia ja tekee niistä alustavia oletuksia. Vastausten laatua ja sisältöjä havainnoidaan moniulotteisesti mm. pohtimalla eroavatko esitetyt näkökulmat ja tulkinnat toisistaan kovastikin vai antaa aineisto alkuvaikeutensa siitä, että analyysivaiheet auttavat kokonaisuudessaan tutkijaa löytämään vastaukset asetettuihin tutkimuskysymyksiin. (Puusa & Juuti, 2020, s. 151–152.)

Oma aineiston analyysini on aineistolähtöistä tarkoittaen, että tulkinta nostetaan esiin aineistosta. Aloitan oman aineistoni analyysin kohderyhmäkohtaisesti eli ensin nuoret aikuiset, etsivän nuorisotyön ammattilaiset ja viimeisenä etsivän nuorisotyön yhteistyökumppanit. Koska tein kyselyt kohderyhmille Google Forms -kyselyiden hallintaohjelmiston avulla, saan analysoitua tulokset helposti ja järjestelmällisesti. Tämän ohjelmiston avulla saan myös valmiita kuvioita kyselyiden tuloksista, joita hyödynnän tutkimukseni tulosten purussa.

Analysoinnin jälkeen tutkimuksen tulokset tulkitaan ja avataan. Tulkinnalla tarkoitetaan aineiston analyysissa esiin nousevien merkitysten selkeyttämistä ja tutkijan omaa pohdintaa. On keskeistä, että tutkija kykenee aineistonsa esittelyään kertomaan perustellusti idean siitä, mitä tutkittavasta asiasta voisi väittää tutkimuksen perusteella. (Puusa & Juuti, 2020, s. 154–155.) Koska olen toiminut etsivänä nuorisotyöntekijänä jo neljä vuotta, koen, että aineiston analysointi tulee olemaan helppoa. Hyödynnän omaa kokemuksen tuomaa tietoutta

etsivästä nuorisotyöstä ja pidän mielessä tutkimuskysymykseni, joihin haluan tulosten analysoinnissa keskittyä sekä tutkimukseni tarkoituksen.

5.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Luotettavuudella tarkoitetaan, että tutkimuksen lukija kokee tutkijan olevan ammattitaitoinen. Tutkija on pystynyt valitsemaan ja käyttämään tutkimusongelman ratkaisemiseen ja tutkimuksensa toteuttamiseen perusteltuja sekä oikeanlaisia lähestymistapoja ja menetelmiä.

Tutkimuksen teossa tutkijan on koko ajan noudattanut eettisiä periaatteita tehden tutkimuksestaan luotettavuuden lisäksi eettisen. Näin hänen tutkimuksessaan käyttämänsä menetelmät ja analyysitavat voivat toimia minkä tahansa hyvin tehdyn tutkimuksen ohjenuorina. Tutkimuksen täytyy myös pyrkiä saamaan aikaan hyviä asioita sen tutkimuskohteena oleville henkilöille. Tutkimuksesta ei saa aiheutua minkäänlaista haittaa sen kohteena oleville tai muille tutkimukseen liittyville tahoille. Toisin sanoen tutkimuksen täytyy olla totuuden mukainen ja poliittisesti korrekti. (Puusa & Juuti, 2020, s. 175.)

Luotettavuuden tarkastelussa kuvataan käytettyjä menetelmiä ja mahdollistetaan tulkintojen jäljitettävyys. Tutkimuksessa käytettävästä aineistosta voidaan tehdä muitakin tulkintoja eri näkökulmien kautta ja voidaan päätyä toisenlaiseen lopputulemaan, vaikka tutkijan tekemä argumentointi olisi hyvää ja perustelut uskottavia. Tämä ei tarkoita sitä, että valittu tutkimusmenetelmä tai itse tutkimus olisi heikko, vaan se kertoo päättelyketjujen kokonaisvaltaisuudesta ja tutkimuksen ainutlaatuisuudesta. (Puusa & Juuti, 2020, s. 188.)

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden takeena ei ole puolueettomuus vaan havaintojen tulkitseminen ja tulkintojen avaaminen ymmärrettävästi heille ketkä asiasta ovat kiinnostuneet. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen uskottavuutta voivat pohtia vain ne, jotka haluavat ymmärtää tutkijan tulkintoja. Tämä ei aina pakosti tarkoita tutkimuksen tulosten hyväksymistä. (Puusa & Juuti, 2020, s. 298.)

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tein tutkimukseni anonyymit kyselyt kolmelle eri kohderyhmälle: nuoret aikuiset, etsivän nuorisotyön ammattilaiset ja etsivän nuorisotyön yhteistyökumppanit. Tein tutkimukseni Google Forms –kyselylomakkeiden hallintaohjelmiston avulla niin suomeksi kuin englanniksi. Liitteissä näytän kyselyiden ulkomuodon.

Valmiit kyselyt lähetin eteenpäin sähköpostin välityksellä Suomen jokaiselle etsivän nuorisotyön koordinaattorille ja pyysin välittämään kyselyitä eteenpäin etsiville, yhteistyökumppaneille ja heidän nuorille aikuisilleen. Näin sain parhaiten tavoitettua mahdollisimman monta kohderyhmiini kuuluvaa ympäri Suomen.

Vastausaika kyselyihin oli 18.3.–5.4.2024 eli kolme viikkoa. Vaikka kyselyiden vastausaika tuntui pieneltä, sain silti todella hyvin vastauksia.

Nuorten aikuisten kysely koostui yhdeksästä kysymyksestä, joista kolme oli avointa kysymystä. Nuorille aikuisille tein tarkoituksella paljon monivalintakysymyksiä, jotta kyselyyn vastaaminen olisi mahdollisimman miellyttävää ja vähän aikaa vievää. Omasta kokemuksesta voin kertoa, että etsivän nuorisotyön nuoret aikuiset eivät ole kovin aktiivisia vastaamaan kyselyihin, joten olen positiivisesti yllättynyt, että kyselyyn vastasi 14 nuorta aikuista.

Etsivän nuorisotyön ammattilaisten kysely koostui kahdeksasta kysymyksestä, joista kolme oli avointa kysymystä. Tähän kyselyyn sain etsiviltä 55 vastausta. Tässä sekä nuorten aikuisten kyselyssä korostin jo heti alkuun kyselyn otsikossa, että kysely koskee etsivän nuorisotyön merkitystä yhteiskunnassamme.

Etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneille tarkoitettu kysely koostui neljästä kysymyksestä, joista kaksi oli avointa kysymystä. Tämän kyselyn tein tarkoituksella näin lyhyeksi, koska tiedän kuinka kiireisiä yhteistyökumppanimme ovat varsinkin nyt, kun on tullut paljon lakimuutoksia, jotka vaikuttavat heidän tekemäänsä tärkeään työhön.

Tähän kyselyyn sain 72 vastausta. Lähetin kyselyt 16 etsivän nuorisotyön alueelle ja kuudelta alueelta sain näin hyvin vastauksia. Tässäkin kyselyssä korostin etsivän nuorisotyön yhteiskunnallista merkitystä, mutta halusin myös samalla kerätä yhteistyökumppaneiltamme palautetta etsivästä nuorisotyöstä ot-sikoimalla kyselyn 'Risut ja ruusut etsivään nuorisotyöhön' sekä pyytämällä heiltä samaisella otsikolla kyselyssä palautetta kokemastaan etsivästä nuori-sotyöstä.

6.1 Etsivän nuorisotyön merkitys nuoren aikuisen näkökulmasta

Ensimmäisenä kyselyssä oli tarkoitus kartoittaa nuorten aikuisten ikä, etsivän nuorisotyön asiakkuuden kesto ja onko nuori aikuinen tällä hetkellä etsivän nuorisotyön asiakkuudessa. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma ei ollut kovin suuri, kuusi kertoo iäkseen 18–21 vuotta ja kahdeksan kertoo iäkseen 22–25 vuotta. Etsivän nuorisotyön asiakkuudessa olleita nuoria aikuisia kyselyn aikana oli yhdeksän nuorta aikuista ja viisi kertoo, ettei ole tällä hetkellä etsivän asiakkuudessa. Asiakkuuksien kesto niillä nuorilla aikuisilla, joilla asiakkuus oli aktiivinen kyselyn aikana, oli vaihteleva. Neljä nuorta aikuista kertoo olleensa asiakkuudessa alle vuoden, kaksi nuorta aikuista taas 1–3 vuotta ja kolme nuorta aikuista kertoo olleensa etsivän nuorisotyön asiakkuudessa 3–5 vuotta.

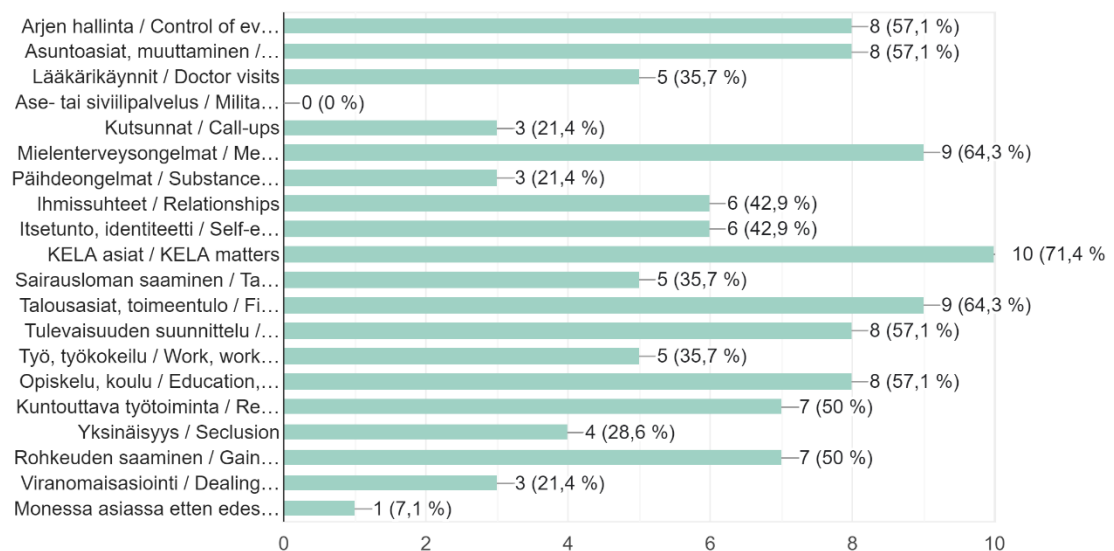
Neljäntenä kysymyksenä kysyin nuorilta aikuisilta keneltä ovat kuulleet etsivästä nuorisotyöstä. Kyselyyn vastanneet nuoret aikuiset kertovat kuulleensa etsivästä nuorisotyöstä avohuollosta, yläasteelta, tutulta aikuiselta, sosiaalityöntekijältä, terapeutilta, koulusta, omilta vanhemmilta ja pajaohjaajalta. Vastaukset tähän kysymykseen olivat monipuoliset, mikä kertoo siitä, että yhteistyökumppanimme ovat toimineet hyvin etsivän nuorisotyön markkinoinnin jatkeena.

Viidentenä kysymyksenä kysyin missä asioissa etsivä on sinua auttanut/tuke-nut. Tämä kysymys oli monivalintakysymys, jossa nuori aikuinen sai valita itseään koskevat vaihtoehdot. Mahdollisuutena oli myös kirjoittaa oma vaihto-ehdo, jos mikään valmiista vaihtoehdoista ei sopinut itselle.

Nuoret aikuiset ovat kokeneet saavansa eniten apua/tukea arjen hallinnassa, asuntoasioissa, muuttamisessa, mielenterveysongelmissa, Kela asioissa, talousasioissa, toimeentulossa, tulevaisuuden suunnittelussa, opiskelu ja kouluasioissa, kuntouttavan työtoiminnan asioissa sekä viranomaisasiointissa, kuten kuviossa 1 näkyy. Kuviossa 1 nähdään myös, että etsivä nuorisotyö auttaa/tukee myös mm. lääkärikäyntien kanssa, kutsunta-asioissa, päihdeongelmissa, yksinäisyydessä, itsetunnon ja identiteetin kanssa.

Missä asioissa etsivä on sinua auttanut/tukenut? / In which matters have outreach youth work helped/supported you? (saa valita useamman kohdan / you can choose more than one)

14 vastausta

Kuvio 1. Missä asioissa etsivä on sinua auttanut/tukenut?

Yksi tärkeimmistä kysymyksistä kyselyssäni aikuisille nuorille oli mitä etsivä nuorisotyö sinulle merkitsee. Tämä oli avoin kysymys, johon vastaajat saivat kirjoittaa henkilökohtaisen mielipiteensä etsivän nuorisotyön merkityksestä omassa elämässään.

Arvostan että yhteiskunnassa on vielä joku ryhmä ihmisiä, priorisoimassa nuorten hyvinvointi.

Etsivä nuorisotyöltä olen saanut korvaamatonta tukea elämässäni.

Heidän ansiostaan pääsin elämässäni eteenpäin. He antoivat yksinäiselle kuuntelevan tuen, jota tarvitsin todella paljon. He auttoivat minua muutossa sekä kela ja työkkäri asioissa. He antoivat minulle tukea ja kunnioitusta, paransivat itsetuntoani. Tunsin oloni kuulluksi. Kiitos.

Etsivä nuorisotyö auttoi tulevaisuudensuunnitelmieni kanssa ja sen avulla pääsin opiskelemaan ja valmistuin ammattiin.

Tärkeä apu.

Tukea, turvaa ja auttamista.

Kaikkea.

Nämä nuorten henkilökohtaiset kokemukset etsivästä nuorisotyöstä heijastuu myös kyselyn seuraavaan avoimeen kysymykseen mitä sinulle kävisi, jos etsivää nuorisotyötä ei olisi.

Joutuisin hankaluuksiin.

Olisin enemmän yksinäisempi ja kukaan ei kysyisi kuinka voin.

Olisin ollut erittäin pulassa monta kertaa!

Jäisin oman onneni nojaan ja yksin hoidettavien asioiden kanssa. Enkä saisi tietoa eri vaihtoehtoista, joita olisi tarjolla esim. tuet.

Varmaan vaikeuttaisi asioiden hoitamista. Ainakin hidastaisi.

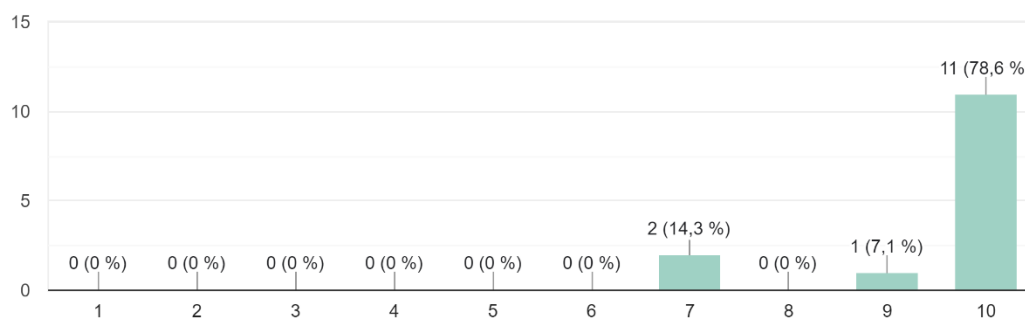
Apua olisi vaikeampi saada.

Tällä hetkellä olen itse hyvässä asemassa, mutta moni muu varmasti syrjäytyisi entisestään eikä uskaltaisi hakea apua. Etsiviin voi olla yhteydessä erittäin matalalla kynnyksellä ja he ovat niitä, jotka auttavat

alustavasti ennen ketään muuta. (Elei satu olemaan hyvä hoitokontakti jo entuudestaan).

Jokainen kyselyyn vastannut aikuinen nuori suosittelisi etsivää nuorisotyötä muille henkilöille. Alla olevassa kuviossa 2 näkyy kyselyyn vastanneiden antamat arvosanat etsivälle nuorisotyölle.

Anna arvosana etsivälle nuorisotyölle / Give a rating to outreach youth work
14 vastausta

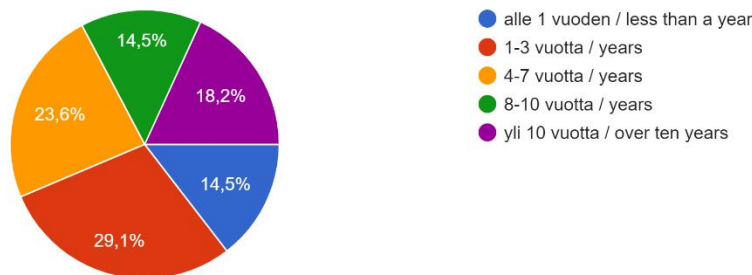
Kuvio 2. Arvosana etsivästä nuorisotyöstä.

6.2 Etsivän nuorisotyön merkitys ammattilaisten näkökulmasta

Ensimmäisenä kyselyssä oli tarkoitus kartoittaa etsivän nuorisotyöntekijöiden taustat etsivän nuorisotyön ammattilaisina eli kauanko ovat toimineet etsivänä nuorisotyöntekijänä, ja miltä etsivän nuorisotyön koordinaatioalueelta ovat. Kuviossa 3 nähdään, että eniten vastanneista etsivistä ovat olleet etsivän nuorisotyön ammattilaisina 1–3 vuotta (16 vastanneista). Seuraavaksi eniten etsivinä on oltu 4–7 vuotta (14 vastanneista). Yli 10 vuotta etsivässä nuorisotyössä olleita on vastanneista kymmenen. Alle vuoden ja 8–10 vuotta etsivää nuorisotyötä on tehnyt vastanneista kummassakin vaihtoehdossa kahdeksan vastaajaa.

Kauanko olet toiminut etsivänä nuorisotyöntekijänä?

55 vastausta

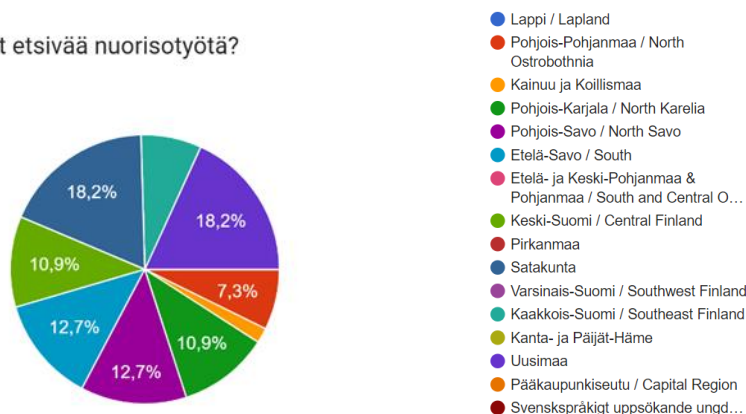

Kuvio 3. Kuinka kauan on vastanneet toimineet etsivässä nuorisotyössä prosentteina.

Etsivän nuorisotyön ammattilaisia kyselyssä oli yhdeksältä eri koordinaatioalueelta. Kuviossa 4 näytetään vastaukset prosentteina. Etsiviä oli vastaajissa seuraavanlaisesti: Kaakkois-Suomesta neljä, Uusimaalta kymmenen, Pohjois-Pohjanmaalta neljä, Kainuulta ja Koillismaalta yksi, Pohjois-Karjalasta kuusi, Pohjois-Savosta seitsemän, Etelä-Savosta seitsemän, Keski-Suomesta kuusi ja Satakunnasta kymmenen.

Millä alueella teet etsivää nuorisotyötä?

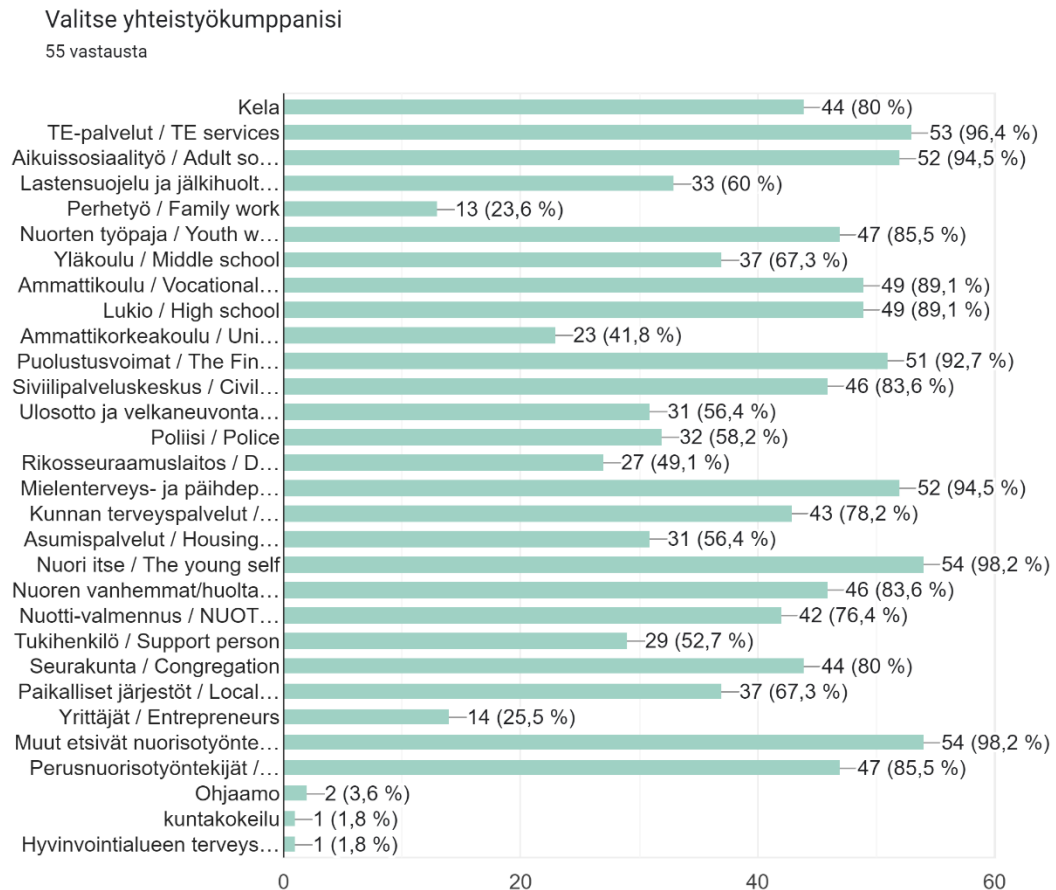
55 vastausta

Kuvio 4. Millä alueella vastaajat työskentelevät etsivänä nuorisotyöntekijänä prosentteissa.

Etsivässä nuorisotyössä on tavanomaista laaja yhteistyökumppaneiden verkosto. Kyselyn kolmannessa kysymyksessä (monivalintakysymys) pyysin etsiviä valitsemaan omat yhteistyökumppaninsa ja jos jokin oma

yhteistyökumppani ei löydy listauksesta, vastaajilla oli mahdollisuus myös valita muu -kohta ja kirjoittaa siihen kyseinen yhteistyökumppani. Suurimmalla osalla etsivistä yhteistyökumppaneina ovat Te-palvelut, aikuissosiaalityö, Puolustusvoimat, toisen asteen oppilaitokset, mielenterveys- ja päihdepalvelut, nuori itse ja muut etsivät nuorisotyöntekijät. Kuviossa 5 näytetään yhteistyökumppanit ja vastausten määrä.

Kuvio 5. Etsivän nuorisotyön yhteistyökumppanit.

Seuraavaksi kysyin etsivän nuorisotyön ammattilaisilta mikä heidän mielestään on tärkeintä tässä työssä. Kysymys oli avoin, joten etsivät saivat kirjoittaa tähän heidän henkilökohtaisen mielipiteensä.

Se että nuori saa mahdollisuuden kohdata aikuisen matalalla kynnyksellä ja luottamuksellisesti omien tarpeiden pohjalta. On joku, jolle puhua, joku joka kyselee kuulumisia ja välittää. Tämä on hirveän tärkeää, sillä niin moni nuori kamppailee suhteellisen yksin erilaisten haasteiden kanssa.

Etsivä nuorisotyö on yksi harvoista tahoista, joka tietää nuoren kokonaisvaltaisen tilanteen ja kulkee nuoren rinnalla vaihe vaiheelta kohti nuorelle parempaa ja oman näköistä tulevaisuutta.

Auttaa nuorta löytämään oikea palvelu sekä tukea häntä kiinnittymään sinne.

Nuoren kohtaaminen aitona omana itsenään, vapaaehtoisuus ja läsnäolo.

Nuoren itsensä sanoittama tuen tarve ja hänen voimaannuttaminen polullaan oman näköiseen elämään.

Nuorten elinolojen ja hyvinvoinnin parantaminen, rinnalla kulkeminen, nuoren kokonaisvaltainen tukeminen, verkoston tuntemus ja tiivis yhteistyö, nuorten äänen esille tuominen ja palveluvajeiden näkyväksi tekeminen.

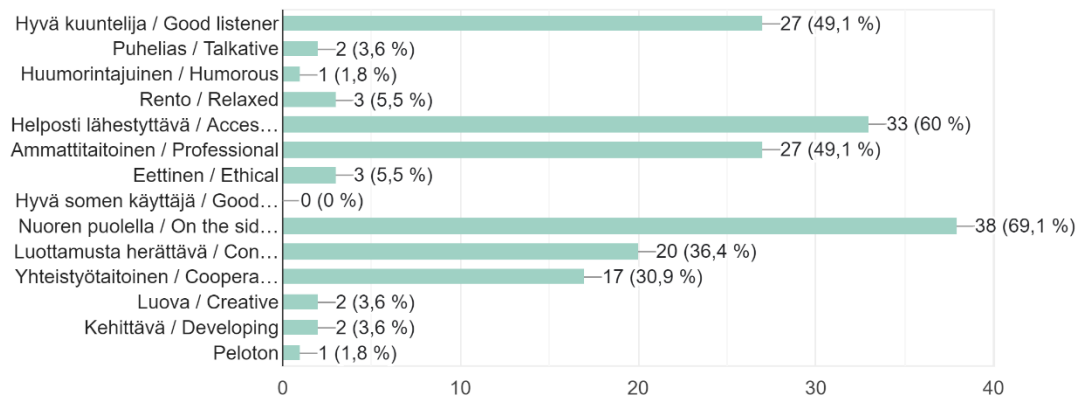
Paljon etsivän nuorisotyön ammattilaiset olivat myös kirjoittaneet aidosta kiireettömästä kohtaamisesta, läsnäolosta, rinnalla kulkemisesta, nuorilähtöisyydestä, vapaaehtoisuudesta, matalan kynnyksen tuesta sekä palveluohjauksesta.

Kuviossa 6 tulee esille seuraava monivalintakysymys, jossa pyydettiin etsiviä valitsemaan vain kolme itselleen tärkeää piirrettä, jotka etsivän nuorisotyöntekijän olisi hyvä omata.

Neljä suosituinta piirrettä etsivien mielestä oli nuoren puolella (38 vastaajaa), helposti lähestyttävä (33 vastaajaa), hyvä kuuntelija (27 vastaajaa) ja ammatitaitoinen (27 vastaajaa).

Valitse KOLME itsesi mielestä tärkeintä etsivän nuorisotyöntekijän piirrettä / Choose THREE most important characteristics of an outreach youth worker?

55 vastausta

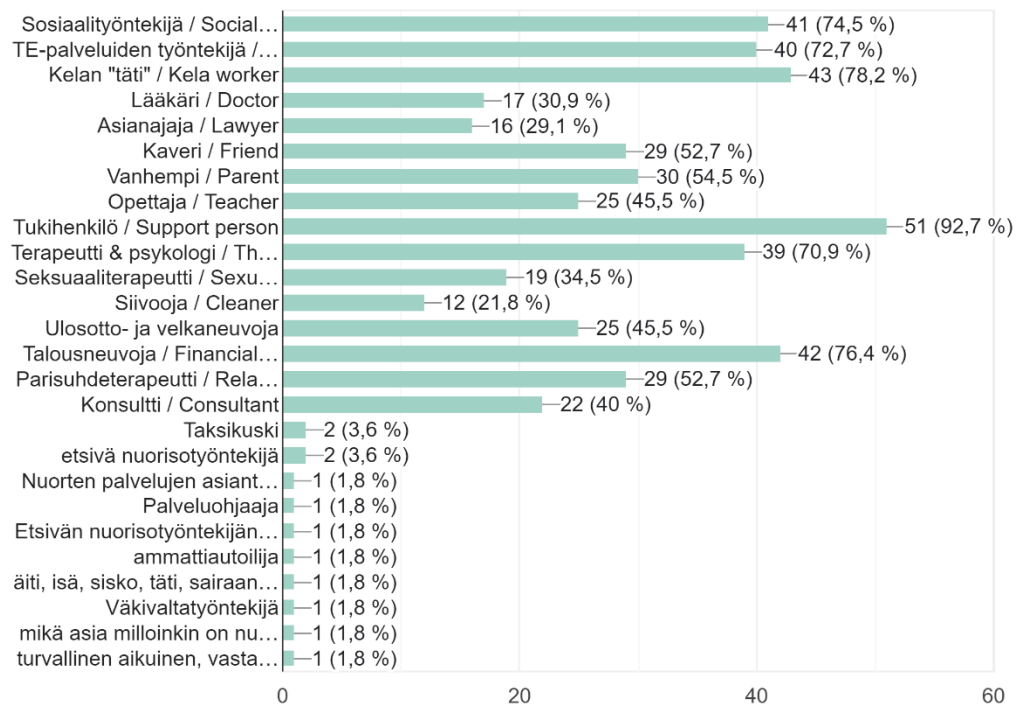

Kuvio 6. Tärkeimmät etsivän nuorisotyöntekijän piirteet.

Etsivässä nuorisotyössä on normaalia tietää monen erilaisen ammattilaisen töihin kuuluvia asioita, jotta nuorten palveluohjaus olisi mutkattomampaa. Nuoret ja yhteistyökumppanit ovat tähän tottuneet ja, joskus myös oletetaan etsivien tietävän jonkin tietyn ammatin kaikki tehtävät ja pystyvän niitä tekemään. Sen vuoksi kysyinkin etsivän nuorisotyön ammattilaisilta mitä erilaisia rooleja he kokevat työssänsä tekevän. Neljä eniten vastauksia saaneet roolit olivat tukihenkilö (51 vastaajaa), Kelan "täti" (43 vastaajaa), talousneuvoja (42 vastaajaa), sosiaalityöntekijä (41 vastaajaa) ja TE-palveluiden työntekijä (40 vastaajaa). Kysymyksen tulokset näkyvät kuviossa 7. Tässä monivalintakysymyksessä oli etsivillä myös mahdollisuus itsellä lisätä listauksesta omasta mielestään puuttuvia ammatillisia rooleja.

Mitä ammatillisia rooleja koet työssäsi tekevän? (voit valita useamman) / What professional roles do you feel you play at work? (you can choose more than one)

55 vastausta

Kuvio 7. Etsivien nuorisotyöntekijöiden työssä kokemat ammatilliset roolit.

Valtionavustus on ensisijaisen tärkeä etsivässä nuorisotyössä, ilman sitä etsivää nuorisotyötä ei monessa kunnassa olisi. Siksi halusin tietää miten etsivät kokevat valtionrahoitusleikkauksen vaikuttavan etsivään nuorisotyöhön.

Etsivä nuorisotyöntekijä joutuu entistä enemmän perustelemaan työnsä tärkeyttä, koska entistä suurempi osa rahoituksesta on kunnan vastuulla.

Pitkällä aikavälillä nuorten syrjäytymisen ja osallisuuden lisääntymisenä.

Olisi ensisijaisen tärkeää, että ehkäisevästä työstä ei nipistettäisi, sillä tulevaisuus itsessään näyttää luovan vielä lisää niukkuutta erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin nuoriin. Jo nyt näkyy, miten korona-ajan nuoret oireilevat muita enemmän. Leikkaukset luovat entistä suurempaa polarisaatiota niiden nuorten välille, joilla kotona asiat ovat hyvin tai heikosti. On odotettavissa, että asiakaskunta tulee olemaan enenevässä määrin moniongelmaista, jolloin etsivän työkin hankaloituu.

Nuorten avunsaanti rajoittuu. Olemassa olevat palvelut eivät ehdi vastaamaan nuoren tarpeisiin, palvelut ovat puutteellisia tai niitä ei ole olemassa.

Kunnan oma rahoitusosuus on suurempi. Kunnilla ei ole välttämättä varaa laittaa isompaa summaa toimintaan. Etsivä resurssia voi joutua pienentämään, joka vaikuttaa siihen, kuinka nopeasti ja kuinka paljon nuorille voi tarjota tukea.

Kuntien taloustilanne on heikko ja kunnat joutuvat tarkastelemaan esimerkiksi etsivän nuorisotyön asiakkuuksien määrää, pystytäänkö vähentämään etsiviä. Tämä kaikki on niiltä tukea tarvitsevilta nuorilta pois ja pitkällä tähtäimellä tulee yhteiskunnalle kalliimmaksi kuin etsivien riittävän htv takaaminen.

Etsivät vähenee Suomessa. Kaikilla organisaatioilla ei ole varaa yhä kasvavaan omarahoitukseen. Etenkin järjestöillä tilanne on haastava. Lisäksi tämä epävarmuus etsivien rahoituksen järjestämisestä vaikuttaa etsivien vaihtuvuuteen. Moni kaipaa työssään enemmän varmuutta sen jatkuvuuteen. Nuorien etu ei ole, että työntekijät vaihtuvat tiuhaan.

Etsivien vastauksissa näkyy paljon epävarmuutta tulevaisuudesta, huolta nuorista ja heidän palveluohjauksestaan, pelkoa etsivien vähentämisen vaikutuksista pitkällä tähtäimellä sekä kuinka nämä kaikki tulevat vaikuttamaan etsivien työkuormaan ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Viimeinen kysymys etsivän nuorisotyön ammattilaisille koski etsivän nuorisotyön merkitystä yhteiskunnassamme. Halusin kysymyksen olevan avoin, jotta pääsisin kuulemaan heidän henkilökohtaiset mielipiteensä asiasta.

Vahvistaa niitä nuoria, joilla ei ole sillä hetkellä ehkä uskoa itseensä, yhteiskuntaan tai tulevaisuuteen. Etsivä kannattelee heitä arjessa auttamalla ja vahvistamalla erinäisiä taitoja sekä itseluottamusta. Jos yksikin nuori saa apua ja pääsee ylös työelämään, on se jo itsestään

yhteiskunnalle voitto hyvinvointivaltion ja toisaalta myös rahallisten resurssien mielessä. Yksilölle ja lähipiirille sillä on kuitenkin suurin merkitys.

Etsivä nuorisotyö on mm. se puuttuva palanen, joka yhdistää pirstaleiset, eri tahojen järjestämät palvelut. Lisäksi välillä tuntuu siltä, että se on ainoa taho, jonka tehtävä on olla nuoren puolella tehden juuri niitä asioita, jotka nuori kokee vaikutukselliseksi. Usein etsivä nuorisotyö on se ainoa taho, joka on nuorelle “edes yksi turvallinen ja välittävä aikuiskontakti” siinä yhteiskunnassa, jossa nuori on tullut petetyksi oman perheen ja viranomaisten taholta toistuvasti.

Jos nuorilla ei ole elämässään ketään voi siitä olla varma, että etsivä nuorisotyöntekijä on hänen tavoitettavissaan. Se jos jokin on merkityksellistä yhteiskunnassa. Kenenkään ei tarvitse jäädä yksin.

Äärimmäisen suuri. Etsimme nuoria, jotka ovat palveluiden ulkopuolella ja jotka eivät omin avuin kiinnittyisi tai löytäisi palveluihin, vaan jäisivät niiden ulkopuolelle. Säästämme rahaa yhteiskunnalta, kun ohjaamme nuoria ajantasaisesti palveluihin, jolloin kriittisimmät palvelut, kuten sairaalan päivystys ei kuormitu liikaa. Meillä on olemassa osaaminen ja keinot, joita ylikuormittuneet palvelut eivät pysty käyttämään.

Merkittävä. Nuoret sitoutuu paremmin tahoon, joka ei ole viranomainen, velvoittava ja kirjaamisvelvollinen. Nuoret saavat tukea ammattilaiselta, joka tekee yhdessä eikä pääätä puolesta ja tukee nuorta niin että saa äänensä kuuluviin.

Etsivä nuorisotyö ei ole vain tietyn ryhmän nuorisotyötä, vaikka usein marginaaliryhmän kanssa toimimmekin. “Yhteiskunnan syrjäyttämät” ovat myös kohderyhmäämme ja tältä ryhmältä johon “kukaan ei halua koskea” leikattiin isosti ja siihen ryhmään tipahtaa enenevässä määrin lisää ihmisiä. Luulenpa että nämä leikkaukset näkyvät muutaman vuoden päässä nuorten kuolleisuudessa. Koska kuka heidät hoitaa

mielenterveys ja päihdepalveluun? Etsivistä puhutaan suusta suuhun -menetelmällä, nuoret kertovat toisille nuorille meistä ja tuovat kavereitaan jutulle. "Saisitte senkin elämän laittaa kuntoon". Teemme myös ennaltaehkäisevää työtä, nykyään vähemmän, mutta joskus kelkan kääntäminen on pienestä kiinni, eli näin ollen olemme tuoneet valtiolle säästöä.

Jokainen ihminen taustastaan ja lähtökohdistaan riippumatta ansaitsee tulla kohdatuksi ja nähdyksi. Etsivän nuorisotyön merkitys on valtava niille nuorille, jotka kokevat kaikissa muissa yhteiskunnan palveluissa jäävänsä näkymättömiksi. Yhteiskunnalla ei ole varaa yhteenkään näkymättömään nuoreen.

Etsivien vastauksista huomasin, että tämä kysymys herätti heissä paljon tunteita ja puolustustahtoa omaa työtä kohtaan. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että etsivän nuorisotyön merkitys yhteiskunnassamme on merkityksellistä ja tärkeää kohtaamis- ja vaikuttamistyötä. Yhteiskunnallamme ei ole varaa menettää yhtäkään etsivää nuorisotyöntekijää eikä varaa yhteenkään syrjäytyneeseen nuoreen.

6.3 Etsivän nuorisotyön merkitys yhteistyökumppaneiden näkökulmasta

Kyselyn tarkoituksena oli selvittää etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneiden ajatuksia siitä, miten etsivän nuorisotyön valtionrahoitusleikkaus vaikuttaa yhteistyökumppaneiden työhön sekä saada heiltä palautetta kokemastaan etsivästä nuorisotyöstä näin yhteistyökumppanin silmin.

Ensimmäisenä kartoitin missä vastanneet yhteistyökumppanit työskentelevät. Suurin osa vastaajista työskenteli TE-palveluissa, Ohjaamoissa, nuorten työpajoilla, sosiaalityössä, toisen asteen oppilaitoksissa, yläkouluissa ja perusnuorisotyössä. Muut vastanneet työskentelivät poliisina, kulttuuripajalla, mielenterveys- ja päihdepalveluissa, ammattikorkeakoulussa, kunnalla, liikunta-palveluissa, siviilipalveluskeskuksessa, Puolustusvoimilla, terveystaloudissa,

Kelan ammatillisen kuntoutuksen palveluissa yksityisellä palveluntuottajalla, ammatillisessa kuntoutuksessa, Satakunnan Sininauhalla, hyvinvointipalveluissa, työpajalla, seurakunnassa, rikosseuraamuslaitoksella, asumispalveluissa ja väkivaltatyön avopalveluissa.

Seuraavana kysyin avoimena kysymyksenä, miten yhteistyökumppanit kokevat etsivän nuorisotyön valtionrahoitusleikkauksen vaikuttavan heidän omaan työhönsä.

Meillä on paljon nuoria asiakkaita (ikähaarukka 18–29 v.), jotka saavat apua etsivältä nuorisotyöltä. Mikäli tämä tuki vähenee, ovat nuoret niin sanotusti enemmän omillaan. Meille on ollut suuri apu, että etsivät tekevät työtä nuorten kanssa sekä toimimme heidän kanssaan yhteistyössä tiiviisti. Ajat aikuissosiaalityöhön ovat tiukassa, joten etsivien tarjoama apu ja ohjaus nuorille on iso osa sitä, millä saadaan nuoren asioita hoidettua jouhevammin.

Uskoisin, että heikossa asemassa olevien asiakkaiden ohjautuminen palveluun tai palvelussa asioimiseen tulee vaikeutumaan. Matalan kynnyksen palveluita ei ole riittävästi. Ja sellaisia, jotka joustavat kunkin yksilön tarpeen mukaan.

Heikentää alueen nuorten palveluiden saatavuutta. Jokainen löytämättä jäänyt nuori tuo lisäkustannuksia yhteiskunnalle ja pitkittää syrjäytymiskehitystä.

Merkittävästi. Etsivä nuorisotyö on usein avainasemassa tuetumpaa palvelua tarvitsevien nuorten tilanteiden edistämiseksi. TE-palveluiden virkailijalla ei ole resurssia kontaktoida asiakasta riittävän usein saatikka jalkautua asiakkaan kanssa toimintoihin asioiden eteenpäin viemiseksi. Myös työparin tuki asiakkaan motivoinnissa oman asioidensa edistämiseksi on äärimmäisen tärkeää. Etsivän nuorisotyön panos TE-palveluissa auttaa ennaltaehkäisemään asiakkaiden syrjäytymistä sekä työelämästä pois tippumista.

Koen etsivän nuorisotyön sosiaalikuraattorin työn jatkumona. He ovat tukena asevelvollisten siviilielämän tukemisessa palveluksen aikana, sen päättyessä tai keskeytyessä. Asevelvollisten ongelmat ovat monimuotoisia. Esimerkiksi mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet ja koronan jälkeen myös talousongelmaisten määrä on kasvanut. Nämä yhdessä aiheuttavat nuorelle suuria haasteita ja he tarvitsevat apua. Nuorisotyön valtionrahoitusleikkaukset supistavat merkittävästi etsivän nuorisotyön mahdollisuuksia toimia nuorten auttajina. Mielestäni Puolustusvoimissa pystytään vaikuttamaan syrjäytymisuhan alla olevan, tai jo syrjäytyneen nuoren elämään. Sosiaalikuraattori on palveluksen aikana heidän tukeaan, mutta hän tarvitsee avukseen siviilissä olevia viranomaisia. Sosiaalikuraattorin tuki loppuu palveluksen päättyessä ja on helpottavaa tietää, että siviilissä joku ottaa "kopin" nuoresta. On ollut ensiarvoisen tärkeää, että sosiaalikuraattori voi ohjata nuoren etsivän nuorisotyöntekijän tuen piiriin. Heille nuori voi olla jo entuudestaan tuttu, mutta myös tuntemattoman on helppo ottaa heihin yhteyttä. Heidän luokseen kynnys on matala. He ovat perillä asuinalueen asioista, sekä haasteista että mahdollisuuksista. Etsivä nuorisotyö tekee työtä nuorten parissa ruohonjuuritasolla. Heidän taloudellisten resurssien vähentäminen on mielestäni lyhytnäköistä toimintaa.

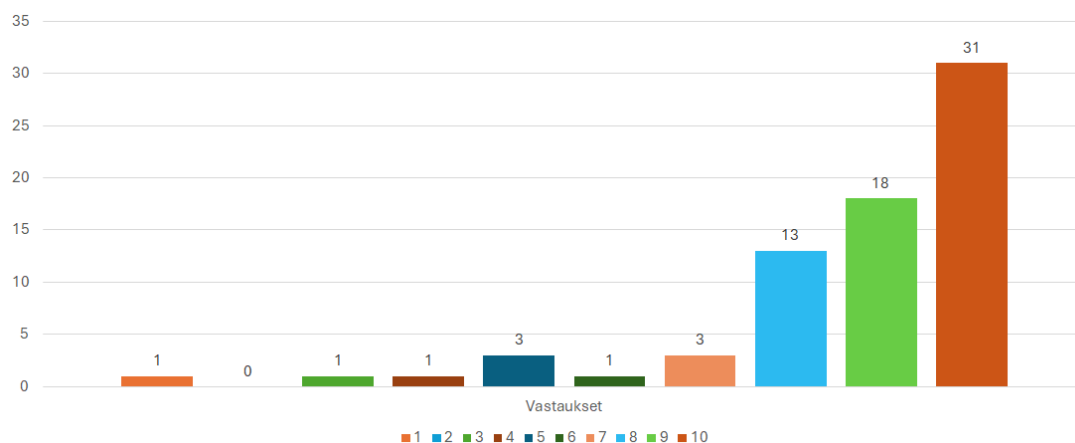
Suuresti, koska työskentelemme erittäin tiiviisti etsivien kanssa. Heidän kautta työpajalle ohjautuu paljon nuoria ja yhteistyössä etsivien kanssa teemme tiivistä yhteistyötä nuoren asioiden edistämiseksi kokonaisvaltaisesti.

Olisi äärimmäisen tärkeää turvata tärkeän työmuodon jatkuvuus ja toimivan työmuodon leikkaukset näkyvät kaupungin hyvinvoinnissa. Marginaalisessa asemassa olevia nuoria on paljon ja en näe muiden palveluiden pystyvän paikkaavan näitä leikkauksia.

Tämä kysymys oli osittain mielipiteitä jakava. Osa yhteistyökumppaneista ei osannut sanoa miten leikkaus etsivän nuorisotyön valtionavustukseen tulisi

vaikuttamaan heidän työssään ja osa oli sitä mieltä, ettei se vaikuttaisi mitenkään itse työhön, mutta toki välillisesti se tulisi vaikuttamaan. Moni vastaajista koki myös työkuormansa lisääntyvän, jos etsivän nuorisotyön palvelut vähenvät sekä huolta yhteiskunnan palveluiden ulkopuolella olevista nuorista. Suurin osa vastaajista kokee etsivän nuorisotyön olevan heille ja heidän nuorilleen tärkeä ja korvaamaton palvelu.

Edellisen avoimen kysymyksen jatkeena pyysin yhteistyökumppaneita arvioimaan kokemuksensa etsivän nuorisotyön tärkeydestä omassa työssään kouluasteikolla 1-10 (1 = en ollenkaan ja 10 = todella tärkeäksi). Tämäkin kysymys jakoi mielipiteitä ja tulokset ovat sen mukaiset, kuten kuviossa 8 todetaan.

Kuvio 8. Kuinka tärkeäksi koet etsivän nuorisotyön oman työsi kannalta?

Viimeiseksi halusin tehdä avoimen kysymyksen, jossa yhteistyökumppanit saivat antaa palautetta eli "risuja ja ruusuja" kokemastaan etsivästä nuorisotyöstä.

On hienoa, että teemme yhteistyötä. Todella tärkeää työtä, jos etsivä nuorisotyö saa vaikka sen yhden nuoren tavoitettua ja vielä parempi, jos tulevaisuuteen löytyy valoa.

Teette hyvää ja tärkeää työtä auttaessanne nuoriamme. Matalan/kynnyksättömän palvelun tarve on kasvava ja nuorten ahdistuneisuus ja pahoinvointi koronan jälkeen syventynyt entisestään. Nuorten asema yhä

haastavampi, teitä ja yhteistyötä verkostojen kanssa tarvitaan. Kiitos antamastanne panoksesta nuorten eteen.

Etsivä nuorisotyö on todella tärkeää työtä, koska ilman etsivää moni nuori jäisi palveluiden ulkopuolelle.

Etsivät osaavat työskennellä monipuolisesti nuorten kanssa ja mikäli eivät osaa auttaa, ottavat asioista selvää. Yhteistyö on ollut sujuvaa ja kommunikointi pelaa. Monesti etsivät myös toimivat nuoren äänenä, on nuoria, jotka eivät itse uskalla/osaa tuoda asioita esille esim. hoidettaessa viranomaisasioita. Etsivien työ on arvokasta enkä minä ainakaan toivoisi sitä, että heidän tarjoamaa ohjausta/tukea vähennettäisi.

Paljon ruusuja kaikille etsiville. He ovat monen nuoren tuki ja turva ja linkki viranomaisiin, jotka ovat välillä vaikeastikin saavutettavissa.

En pystyisi työhöni ilman teitä etsiviä. Olette äärimmäisen arvokkaita ja tarpeellisia yhteistyökumppaneita, ja yhteistyömme toimii erinomaisesti sekä saumattomasti. Olen kiitollinen siitä, että meidän kunnassamme etsivien osaaminen, halu tehdä yhteistyötä ja molemminpuolisen osaamisen arvostaminen on ihan täysi kymppi!

Etsivien nuorisotyöntekijöiden osaaminen ja omistautuminen ovat vertaansa vaille. Joskus nuori tarvitsee rinnalla kulkijaa, kuuntelijaa, ymmärtäjää ja joskus jämäkkää, mutta lempeää tuoppausta eteenpäin, ja tätä kaikkea on etsivä nuorisotyö!

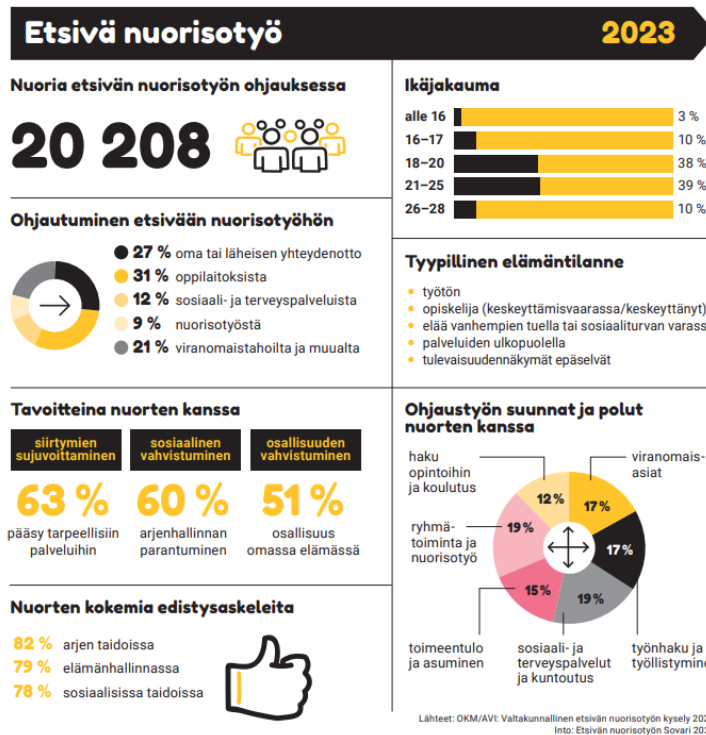
Etsivä nuorisotyö sai todella paljon palautteita missä keuhuttiin etsivää nuorisotyötä tärkeäksi ja tarpeelliseksi työksi. Palautteissa oli myös jonkin verran kehittämisehdotuksia etsiville. Moni antoi ruusuja etsiville joustavasta ja luotettavasta yhteistyöstä sekä kiitoksia nuorten rinnalla kulkemisesta. Yhteistyökumppanit selkeästi kokevat etsivän nuorisotyön olevan heille todella tärkeä yhteistyökumppani.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimukseni kyselyiden vastauksissa huomasin, että selkeästi etsivää nuorisotyötä arvostetaan niiden henkilöiden kohdalla, jotka ovat etsivän nuorisotyön kanssa olleet enemmän tai vähemmän tekemisissä ja nämä henkilöt kokevat etsivän nuorisotyön valtionrahoituksen leikkaamisen nuorten aseman heikentämisenä yhteiskunnassamme.

Etsivän nuorisotyön yhteiskunnallinen merkitys tutkimukseni perusteella on merkittävä. Ilman etsivän nuorisotyön panostusta yhteiskunnassamme käsisämme olisi merkittävästi enemmän yhteiskunnan ulkopuolella olevia syrjäytyneitä ja syrjäytymisvaarassa olevia nuoria aikuisia. Etsivän nuorisotyön tekemä työ tuo myös paljon taloudellista säästöä yhteiskunnallemme, josta harvemmin puhutaan, mutta tutkimuksessani se taas näkyy selkeästi niin etsivien vastauksissa kuin yhteistyökumppaneidenkin. Yksikin syrjäytymiseltä pelastettu nuori tuo valtiollemme yli miljoonan euron säästön. Etsivä nuorisotyö on tavoittanut vuonna 2023 valtakunnallisesti 20 208 nuorta Inton valtakunnallisen infograafin mukaan (kuva 2). Jos nämä kaikki nuoret jätettäisiin oman onnensa nojaan, puhuttaisiin kymmenistä miljoonista euroista, jotka tulisivat valtiolle maksettavaksi pelkästään etsivän nuorisotyön nuorista.

Etsivät nuorisotyöntekijät ovat moniosaajia, kuten nuorille aikuisille tarkoitettussa kyselyssä kysymyksessä viisi (kuvio 1) tulee selville. Yhteiskunnassamme ei ole toista samanlaista työmuotoa, joka on nuorille aikuisille mm. vapaaehtoista, maksutonta sekä huolehtii nuorisolähteisesti nuorten aikuisten kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista näin intensiivisesti.

Kuva 2. Etsivän nuorisotyön infografiikka 2023 (valtakunnallinen), Into ry.

Infograafissa, kuvassa 2, nähdään myös tavoitettujen nuorten ikäjakaumaa. Eniten etsivän nuorisotyön palveluita selkeästi tarvitsevat nuoret aikuiset ovat iältään 18–25-vuotiaat. Vaikka etsivän nuorisotyön asiakasmäärät ovat pariin viime vuoteen verraten hieman alhaisemmat (vuonna 2022 etsivän nuorisotyön tavoitettujen nuorten määrä 20 450 ja vuonna 2021 määrä oli 20 339) ei se tarkoita kuitenkaan sitä, että työmuoto olisi merkityksetön tai vähemmän käytössä. Uskon lukujen pieneen laskuun vaikuttaneen hyvinvointivaltioiden käynnistäminen, joka toi paljon katkoksia etsivän nuorisotyön kentälle.

Kuten olen aiemmin maininnut, etsivä nuorisotyö on pitkäjänteistä ja aikaa vievää työtä nuorten kanssa rinnalla kulkien ja tukien. Asiakkuudet voivat jatkua jopa vuosia ennen kuin päästään nuoren kanssa hänen haluamaansa elämäntilanteeseen. Nuoristilastoista huomataan, että nuorten määrä yhteydenotto-pyyntöissä on kasvusuunnassa, samaten nuorten aikuisten määrä. Kyselyni vastauksissakin huomataan, että osa vastanneista aikuisista nuorista on ollut etsivän nuorisotyön asiakkuudessa jopa 3–5 vuotta.

Tutkimukseni perusteella nuoret aikuiset ovat sitä mieltä, että ilman etsivää nuorisotyötä he olisivat yksin vaikeiden asioiden äärellä vailla tukea ja ohjausta

sekä asiat eivät olisi nyt niin hyvällä mallilla. Tietysti on olemassa myös sellaisia nuoria etsivien asiakkuudessa, joita ohjataan/tuetaan kertaluontoisesti tai satunnaisesti, johtuen nuoren sen hetkisestä hyvästä tilanteesta. Nämä nuoret ovat varmasti sitä mieltä, ettei etsivän nuorisotyön merkitys heille ole ollut kovinkaan suuri. Mutta oman kokemukseni mukaan näiden neljän vuoden aikana, jona etsivää nuorisotyötä olen tehnyt, nämä kertaluontoisesti ohjattavat nuoret ovat todella vähäisiä. Itse olen urani aikana kohdannut vain muutaman tällaisen nuoren. Ja mitä olen etsivän nuorisotyön verkostoissa kuullut, ei kovin montaa kertaluontoisesti ohjattavaa nuorta heilläkään ole viime vuosien aikana ollut.

Korona pandemia oli yksi niistä laukaisevista tekijöistä, joka toi esiin enenevässä määrin pahoin voivia nuoria etsivän nuorisotyön hyppysiin. Korona pandemian lisäksi Venäjän ja Ukrainan välinen sota on myös vaikuttanut ainakin joidenkin nuorten vointiin negatiivisesti mm. lisääntyneen ahdistuksen merkein. Näitä tapahtumia toivat esiin etsivän nuorisotyön ammattilaiset kirjoittaessaan, miten he kokevat etsivän nuorisotyön valtionrahoitusleikkauksen vaikuttavan heidän työhönsä, koska näiden tapahtumien vaikutukset näkyvät myös heillä.

Koska nuorten aikuisten pahoinvointi on lisääntynyt ja heidän ongelmansa ovat monitahoisia kokevat etsivän nuorisotyön yhteiskumppanit etsivien avun todella tärkeäksi. Vaikka valtionavustuksen leikkaus ei kaikkien yhteistyökumppaneiden mielestä tulisi vaikuttamaan heidän tekemäänsä työhön, kokevat he kuitenkin sen vaikuttavan nuoriin negatiivisesti mikä taas vaikuttaa välillisesti heidän työhönsä ja nuorten ohjaukseen. Eli toisin sanoen kaikki yhteistyökumppanit olivat sitä mieltä, että etsivien rahoituksen leikkaus toisi pelkääntään negatiivisia asioita heidän työhönsä. Vaikka etsivät saivat todella hyvää ja koskettavaa palautetta tekemästään työstä nuorten eteen ja yhteistyöstä verkostojensa kanssa, oli muutamat yhteistyökumppanit sitä mieltä, että vielä olisi etsivässä nuorisotyössä kehitettävää.

Tämä palaute ei ainakaan itselle ollut mitenkään yllätys, koska kyseessä on kuitenkin työmuoto, joka on kohtuu tuore Suomessa. Yhtenä etsivän nuorisotyön tehtävänä onkin kehittyä ja kehittää olemassa olevaa työmuotoa

paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Nämä työmuodon kehitykset kuitenkin vievät aikaa ja paljon työpanosta, jotta ne saadaan juurrutettua. Etsivässä nuorisotyössä työntekijöiden vaihtuvuus on myös valitettavan suuri, joka vaikuttaa myös omalta osaltansa aika suuresti kehittämistyöhön. Etsiville suunnatussa kyselyssä oli paljon palautteita, siitä kuinka nyt jo avustuksen leikkaus on näkynyt etsivien työpaikkojen vähentämisellä. Monia pelottaa miten tämä tulee näkymään seuraavina vuosina ja varsinkin mitä sitten, jos päätetään leikata rahoitusta pysyvästi. Myös yksi syy vaihtuvuuteen etsivässä nuorisotyössä on liian alhainen palkka työn vaatavuustasoon nähden.

Viime vuosina on myös tullut uusia lakiuudistuksia kuten uusi oppivelvollisuuslaki, joka on muuttanut etsivän nuorisotyön muotoa omalta osaltaan. Panostus alle 18-vuotiaisiin nuoriin on vähentynyt valtakunnallisesti lakimuutoksen myötä, koska lain mukana tuotiin uusi työmuoto Valpas-ohjaaja, jonka tehtävänä on huolehtia oppivelvollisuuden suorittamisesta. Eli toisin sanoen heillä, jotka Valpas-työtä tekevät pitäisi olla kaikki ne nuoret hyppysissään, joilla opiskelupaikka on vielä hakusessa syystä tai toisesta. Ne, jotka ovat vielä yläkoulussa taikka ovat päässeet toiselle asteelle opiskelemaan ovat sen sijaan taas koulujen ja monien muiden palveluiden piirissä.

Taas täysi-ikäisillä nuorilla aikuisilla palvelujen määrä on huomattavasti pienempi, joten heidän auttamisensa ja tukemisensa on etsivälle nuorisotyölle prioriteetti. Tämä ei silti tarkoita, etteikö alle 18-vuotiaat nuoret voisi olla yhteydessä etsiviin, jos kokevat tarvitsevansa missä tahansa asiassa apua, vaan sitä että etsivien työpanosta tarvitaan tällä hetkellä enemmän keskitettynä nuoriin aikuisiin.

Etsivä nuorisotyö on vaikuttanut ja jatkaa vaikuttamistaan yhteiskuntamme nuorten ja nuorten aikuisten hyväksi. Kenenkään ei tarvitse selvittää yksin vaikeista ja haastavista asioista. Ilman etsivää nuorisotyötä Suomessa todella moni nuori voisi huonommin, luultavasti nuorten kuolleisuuskin olisi suurempi, nuorten oikea-aikainen palveluohjaus olisi retuperällä, valtiolla menisi hurjasti enemmän rahaa syrjäytyneisiin nuoriin, ja yhteistyökumppanit olisivat kuormitetumpia kuin nyt. Etsivä nuorisotyö ansaitsee kiinteän ja tarpeeksi suuren joka

vuotisen rahoituksen. Kenenkään ei pitäisi selviytyä yhteiskunnassamme yksin.

LÄHTEET

Aaltonen, K., Ahola, E., Alho, S., Haapala, K., Häkli, E., Järvenpää, A., Kaino, R., Kosonen, M., Lahtinen, M., Lybeck, T., Moisala, V., Riipi, M., Siurala, L., Särämäkari, V., Timonen, S., Walldén, J., Winqvist, L. & Wrede, G. (2011). Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Tietosanoma Oy.

Aaltonen, S. & Kivijärvi, A. (2017). Nuoret aikuiset hyvinvointipalvelujen käyttäjinä ja kohteina. Nuorisotutkimusseura. [https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/nuoret aikuiset hyvinvointipalvelujen kayttajina ja koh-teina_lopullinen.pdf](https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/nuoret_aikuiset_hyvinvointipalvelujen_kayttajina_ja_koh-teina_lopullinen.pdf)

Aikalisätoiminta. Haettu 26.1.2024 osoitteesta <https://www.aikalisatoiminta.fi/>

Alanen, O. & Kotkavuori, A. (2014). Välittämisen ammattilaiset – Vamoksen käsikirja etsivään nuorisotyöhön. Helsingin Diakonissalaitos.

Allianssi. Nuorten hyvinvointi Suomessa. Haettu 29.1.2024 osoitteesta <https://nuorisoala.fi/vaikuttaminen/nuorten-hyvinvointi-suomessa/>

Erkko, A. & Hannukkala, M. (2015). Mielenterveys voimaksi. Käsikirja nuorisotyön ammattilaisille. Suomen Mielenterveysseura.

Heiskanen, T. & Saaristo, L. (2011). Kaiken keskellä yksin. Yksinäisyyden syyt, seuraukset ja hallintakeinot. PS-kustannus.

Helne, T. & Hirvilampi, T. (2021). Puristuksissa? Nuoret ja kestävä hyvinvoinnin ehdot. Kelan tutkimus. Helsinki. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/d060b316-694a-4261-81d4-c8a227b4ab2c/content>

Ikäheimo, S. (2015). Syrjäytyneiksi luokiteltujen nuorten terveystalouden käyttö ja kustannukset. Teoksessa S. Aaltonen, P. Berg & S. Ikäheimo, Nuoret

luukulla Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen ja nuorten asemaan palvelujärjestelmässä. Nuorisotutkimusverkosto.

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry. Haettu 19.1.2024 osoitteesta <https://www.intory.fi/etsiva-nuorisoty/aikalisa/>

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry. (2024.) Aina nuoren puolella ja yhdessä nuoren kanssa – myös vaikuttamistyössä. Haettu osoitteesta 11.3.2024. <https://www.intory.fi/ajankohtaista/uutiset/aina-nuoren-puolella-ja-yhdessa-nuoren-kanssa-myo-vai-kuttamistyossa/>

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry. (2021.) Inton näkökulma: Etsivä nuorisotyö oppivelvollisuuslain uudistuessa. Haettu 26.1.2024 osoitteesta <https://www.intory.fi/materiaalipankki/inton-nakokulma-etsiva-nuorisoty-oppivelvollisuuslain-uudistuessa/>

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry. (2023). Inton tavoitteet hallitusohjelmaan. Haettu 27.8.2024 osoitteesta <https://www.intory.fi/materiaalipankki/inton-tavoitteet-hallitusohjelmaan/>

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry. Inton terveiset budjettiriiheen. (2023). Haettu 27.8.2024 osoitteesta <https://www.intory.fi/materiaalipankki/inton-terveiset-budjettiriiheen/>

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry. Vetoamus etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan leikkauksien perumiseksi. (2023). Haettu 12.2.2024 osoitteesta <https://www.intory.fi/materiaalipankki/vetoamus-etsivan-nuorisotyon-ja-nuorten-tyopajatoiminnan-leikkauksien-perumiseksi/>

Kaartinen-Koutaniemi, J. (2012). Etsivässä työssä. Nuorten Keskus.

Kivijärvi, A. (2023). Läpi kriisien. Nuorisobarometri 2022. Hansaprint. Haettu 29.1.2024 osoitteesta <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/03/nuorisobarometri-2022-web.pdf>

Laine, T., Hyväri, S. & Vuokila-Oikonen, P. (2010). Syrjäytymistä vastaan sosiaali- ja terveysalalla. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Laki nuorisolain 11 §:n muuttamisesta 1232/2020. Haettu 26.1.2024 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201232>

Leskelä, R-L., Käsmä, L., Jokiranta, V., Salonen, N., Valtakari, M., Yli-Koski, M. & Määttä, M. (2022). Nuorten syrjäytymisen ehkäisyn palvelurakenne, ravirrat sekä seurannan haasteet. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2022. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/TRVJ_1_2022_Nuorten_syrjaytyminen.pdf

Myrskylä, P. (2012). HUKASSA - Keitä ovat syrjäytyneet nuoret?. Elinkeinoelämän valtuuskunta. <https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf>

Määttä, M. & Piironen, M. (2022). Etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan anti ja näkymät kunnan monialaisessa yhteistyössä. [AMK-opinnäytetyö, Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu]. Theseus. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/649929/URNISBN9789523444065.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Määttä, M. & Määttä, A. (2015). Parempia ratkaisuja koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien nuorten tukemiseen. Valtionneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79533/parempia%20ratkaisuja%20koulutuksen%20ja.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Nuoperi – Nuorisotyön tallentaja. Haettu 5.2.2024 osoitteesta <https://www.nuoperi.fi/nuoperi.php>

Nuorisolaki 1285/2016. Haettu 17.1.2024 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Haettu 19.1.2024 osoitteesta <https://okm.fi/ty-opajat-ja-etsiva-nuorisoty>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön kirje etsivään nuorisotyöhön liittyvistä muutoksista vuonna 2021. (2021). Haettu 26.1.2024 osoitteesta <https://okm.fi/documents/1410845/66517995/Kirje+etsiv%C3%A4%C3%A4n+nuorisoty%C3%B6h%C3%B6n+liittivist%C3%A4+muutoksista+vuonna+2021.pdf/b30df8f4-8a32-0642-dc60-4d8090db6e10/Kirje+etsiv%C3%A4%C3%A4n+nuorisoty%C3%B6h%C3%B6n+liittivist%C3%A4+muutoksista+vuonna+2021.pdf?t=1616406110028>

Oppivelvollisuuslaki 1214/2020. Haettu 26.1.2024 osoitteesta <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2020/20201214>

Paananen, E., Piironen, M. & Uustalo, K. (2022). Etsivän nuorisotyön käsikirja. Savion kirjapaino.

Paananen, R., Surakka, A., Kainulainen, S., Ristikari, T. & Gissler, M. (2019). Nuorten aikuisten syrjäytymiseen liittyvät tekijät ja sosiaali- ja terveystalouden ajoittuminen. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti. <https://journal.fi/sla/article/view/73002>

PAR-järjestelmä. Haettu 19.1.2024 osoitteesta <https://par-jarjestelma.fi/>

Pietikäinen-Liuska, T. (2013). Osallistavan kehittämistyön johtaminen: Omin Jaloin aikuisenakin -työmenetelmä. Jokilaakson Nuorten Tuki ry.

Puusa, A. & Juuti, P. (2020). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.

Puuronen, A. (2014). Etsivän katse. Etsivä nuorisotyö ammattina ja ammatin alan kehittäminen – näkökulmia käytännön työstä. Nuorisotutkimusseura.

Raitakari, S. & Virokannas, E. (2009). Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusverkosto.

Vauhkonen, T. & Hoikkala, T. (2020). Syrjäytymisen lasku. Tutkimus syrjäytymisestä, sen kustannuksista ja kohdennetun nuorisotyön vaikuttavuudesta. Nuorisotutkimusverkosto. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/syrjaytymisen_lasku.pdf

Valtiontalouden tarkastusvirasto. (2007). Toimintatarkastuskertomus, (146), 15. <https://www.vtv.fi/app/uploads/2018/07/03142740/nuorten-syrjaytymisen-ehkaisy-146-2007.pdf>

Vilen, A. (2018). Ylpeästi osa nuorisotyötä!. ENT, (1), 10.

Vilen, A. (2018). Etsivän nuorisotyön käsikirja. Etsivän nuorisotyön kehittämisen tuki -projekti. Espoon nuorisopalvelut.

LIITE 1: KYSELY NUORILLE AIKUISILLE KUVINA

Etsivän nuorisotyön merkitys yhteiskunnassamme

Tämä lyhyt kysely on tarkoitettu teille aikuisille nuorille (18-29-vuotiaat). Kysely on täysin ANONYYMI. Kyselyssä on tarkoitus kartoittaa etsivän nuorisotyön yhteiskunnallista merkitystä.

Vastausaika 5.4. asti.

Kiitos etukäteen ajastasi ja vastauksestasi! :)

This short inquiry is meant for you young adults (age 18-29). Inquiry is completely ANONYMOUS. Purpose of this inquiry is to survey the social significance of outreach youth work.

You got time to answer till 5.4.

Thank you for your time and answers! :)

Ystävällisin terveisin,
 Mikaela Tervonen
 Sosionomi opiskelija, Satakunnan Ammattikorkeakoulu
 Seutukunnallinen etsivä nuorisotyöntekijä, Kankaanpään kaupunki

Valitse alta itseäsi parhaiten kuvaava kohta / Choose your age that best describes you *

18-21 vuotias / years

22-25 vuotias / years

26-29 vuotias / years

Oletko tällä hetkellä etsivän nuorisotyön asiakas? / Are you currently a client of outreach youth work? *

Kyllä / Yes

En / No

Vastaa, jos vastasit edelliseen kysymykseen KYLLÄ / Answer if you answered YES to the last question

Kauanko olet ollut etsivän nuorisotyön asiakkuudessa? / How long have you been a client of outreach youth work?

- alle 1 vuoden / less than a year
- 1-3 vuotta / years
- 3-5 vuotta / years
- yli 5 vuotta / over 5 years

Keneltä olet kuullut etsivästä nuorisotyöstä? / From whom have you heard about outreach youth work? *

Oma vastauksesi

Missä asioissa etsivä on sinua auttanut/tukenut? / In which matters have outreach youth work helped/supported you? *
(saa valita useamman kohdan / you can choose more than one)

- Arjen hallinta / Control of everyday life
- Asuntoasiat, muuttaminen / Housing matters, moving
- Lääkärikäynnit / Doctor visits
- Ase- tai siviilipalvelus / Military or civilian service
- Kutsunnat / Call-ups
- Mielenterveysongelmat / Mental health problems
- Päihdeongelmat / Substance abuse problems
- Ihmissuhteet / Relationships
- Itsetunto, identiteetti / Self-esteem, identity
- KELA asiat / KELA matters
- Sairausloman saaminen / Taking sick leave
- Talousasiat, toimeentulo / Financial matter, livelihood
- Tulevaisuuden suunnittelu / Future planning
- Työ, työkokeilu / Work, work trial
- Opiskelu, koulu / Education, school
- Kuntouttava työtoiminta / Rehabilitative work
- Yksinäisyys / Seclusion
- Rohkeuden saaminen / Gaining courage
- Viranomaisasiointi / Dealing with authorities
- Muu: _____

Mitä etsivä nuorisotyö sinulle merkitsee? / What outreach youth work means to you? *

Oma vastauksesi _____

Mitä sinulle kävisi, jos etsivää nuorisotyötä ei olisi? / What would happen to you if there would be no outreach youth work? *

Oma vastauksesi _____

Suosittelisitko etsivää nuorisotyötä muille? / Would you recommend outreach youth work to others? *

Ehdottomasti / Absolutely

En / No

Anna arvosana etsivälle nuorisotyölle / Give a rating to outreach youth work *

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Ei
tarpeelline
n / Not
necessary

Todella tärkeää ja
tarpeellista / Really
important and necessary

LIITE 2: ETSIVÄN NUORISOTYÖN AMMATTILAISTEN KYSELY KUVINA

Etsivän nuorisotyön merkitys yhteiskunnassamme

Tämä lyhyt kysely on tarkoitettu etsivän nuorisotyön ammattilaisille. Kysely on täysin ANONYymi. Kyselyssä on tarkoitus kartoittaa etsivän nuorisotyön yhteiskunnallista merkitystä.

Vastausaikaa 5.4. asti.

Kiitos etukäteen ajastasi ja vastauksestasi! :)

This short inquiry is meant for outreach youth work professionals. Inquiry is completely ANONYMOUS. Purpose of this inquiry is to survey the social significance of outreach youth work.

You got time to answer till 5.4.

Thank you for your time and answers! :)

Ystävällisin terveisin / Best regards,

Mikaela Tervonen

Sosionomi opiskelija, Satakunnan Ammattikorkeakoulu

Seutukunnallinen etsivä nuorisotyöntekijä, Kankaanpään kaupunki

Kauanko olet toiminut etsivänä nuorisotyöntekijänä? *

- alle 1 vuoden / less than a year
- 1-3 vuotta / years
- 4-7 vuotta / years
- 8-10 vuotta / years
- yli 10 vuotta / over ten years

Millä alueella teet etsivää nuorisotyötä? *

- Lappi / Lapland
- Pohjois-Pohjanmaa / North Ostrobothnia
- Kainuu ja Koillismaa
- Pohjois-Karjala / North Karelia
- Pohjois-Savo / North Savo
- Etelä-Savo / South
- Etelä- ja Keski-Pohjanmaa & Pohjanmaa / South and Central Ostrobothnia & Ostrobothnia
- Keski-Suomi / Central Finland
- Pirkanmaa
- Satakunta
- Varsinais-Suomi / Southwest Finland
- Kaakkois-Suomi / Southeast Finland
- Kanta- ja Päijät-Häme
- Uusimaa
- Pääkaupunkiseutu / Capital Region
- Svenskspråkigt uppsökande ungdomsarbete

Valitse yhteistyökumppanisi *

- Kela
  - TE-palvelut / TE services
  - Aikuissosiaalityö / Adult social work
  - Lastensuojelu ja jälkihuolto / Child services and aftercare
  - Perhetyö / Family work
  - Nuorten työpaja / Youth workshop
  - Yläkoulu / Middle school
  - Ammattikoulu / Vocational school
  - Lukio / High school
  - Ammattikorkeakoulu / University of applied sciences
  - Puolustusvoimat / The Finnish Defense Forces
  - Siviilipalveluskeskus / Civil Service Centre
  - Ulosotto ja velkaneuvonta / Foreclosure and debt counseling
  - Poliisi / Police
  - Rikosseuraamuslaitos / Department of Criminal Sanctions
  - Mielenterveys- ja päihdepalvelut / Mental health and substance abuse services
  - Kunnan terveystyö / Municipal health services
  - Asumispalvelut / Housing services
-
- Nuori itse / The young self
  - Nuoren vanhemmat/huoltajat/ystävät / Parents/guardians/friends
  - Nuotti-valmennus / NUOTTI coaching
  - Tukihenkilö / Support person
  - Seurakunta / Congregation
  - Paikalliset järjestöt / Local organizations
  - Yrittäjät / Entrepreneurs
  - Muut etsivät nuorisotyöntekijät / Other outreach youth workers
  - Perusnuorisotyöntekijät / Youth workers
  - Muu: _____

Mikä etsivässä nuorisotyössä on sinun mielestäsi tärkeintä? / What is the most important thing about outreach youth work? *

Oma vastauksesi _____

Valitse KOLME itsesi mielestä tärkeintä etsivän nuorisotyöntekijän piirrettä / Choose THREE most important characteristics of an outreach youth worker? *

- Hyvä kuuntelija / Good listener
- Puhelias / Talkative
- Huumorintajuinen / Humorous
- Rento / Relaxed
- Helposti lähestyttävä / Accessible
- Ammattitaitoinen / Professional
- Eettinen / Ethical
- Hyvä somen käyttäjä / Good user of social media
- Nuoren puolella / On the side of the young
- Luottamusta herättävä / Confidence-inspiring
- Yhteistyötaiteinen / Cooperative
- Luova / Creative
- Kehittävä / Developing
- Muu: _____

Mitä ammatillisia rooleja koet työssäsi tekevän? (voit valita useamman) / What professional roles do you feel you play at work? (you can choose more than one) *

- Sosiaalityöntekijä / Social worker
- TE-palveluiden työntekijä / TE services worker
- Kelan "täti" / Kela worker
- Lääkäri / Doctor
- Asianajaja / Lawyer
- Kaveri / Friend
- Vanhempi / Parent
- Opettaja / Teacher
- Tukihenkilö / Support person
- Terapeutti & psykologi / Therapist & psychologist
- Seksuaaliterapeutti / Sexual therapist
- Siivooja / Cleaner
- Ulosotto- ja velkaneuvoja
- Talousneuvoja / Financial adviser
- Parisuhdeterapeutti / Relationship therapist
- Konsultti / Consultant
- Muu: _____

Miten koet valtionrahoitusleikkauksen vaikuttavan etsivään nuorisotyöhön? / How do you feel that the state funding cuts will affect outreach youth work? *

Oma vastauksesi _____

Mikä on etsivän nuorisotyön merkitys sinun mielestäsi yhteiskunnassamme? / In your opinion, what is the importance of outreach youth work in our society? *

Oma vastauksesi _____

LIITE 3: YHTEISTYÖKUMPPANEIDEN KYSELY KUVINA

Risut ja ruusut etsivään nuorisotyöhön

Tämä lyhyt kysely on tarkoitettu Satakunnan alueen etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneille. Kysely on täysin ANONYYMI. Kyselyssä on tarkoitus kartoittaa etsivän nuorisotyön yhteiskunnallista merkitystä.

Vastausaikaa 5.4. asti.

Kiitos etukäteen ajastasi ja vastauksestasi! :)

Ystävällisin terveisin,

Mikaela Tervonen

Sosionomi opiskelija, Satakunnan Ammattikorkeakoulu

Seutukunnallinen etsivä nuorisotyöntekijä, Kankaanpään kaupunki

Missä työskentelet? *

- Yläkoulu
- Ammattikoulu
- Lukio
- Ammattikorkeakoulu
- Sosiaalityö
- Kela
- TE-palvelut
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Terveyspalvelut
- Poliisi
- Puolustusvoimat
- Siviilipalveluskeskus
- Nuorten työpaja
- Perusnuorisotyö
- Ohjaamo
- Muu: _____

Miten koet etsivän nuorisotyön valtionrahoitusleikkauksen vaikuttavan sinun työhösi? *

Oma vastauksesi

Kuinka tärkeäksi koet etsivän nuorisotyön oman työsi kannalta? *

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

En ollenkaan   Todella tärkeäksi**Risut ja ruusut etsiville :) ***

Oma vastauksesi